Թ. ՏԱՐԻ 2701 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ԱՐԱՅ 4385 — 2 ՓԵՏՐՎԱՐ 1893 — 27 ՐԷՃԷՊ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ, ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժէք 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանկ 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ տարեգիր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ 50

Խմբագրութենս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2/14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ պարզուելէ հետո են դեռ։ Պ. Պ. Ռուվիէի, Ալպէռ Կրէվիի, Լէոն Ռիշոյի, Տրվէսի և Բանամայի վարիչներէն Քոթիւի անպարտ արձակումն Ամբաստանիչ Ատենին կողմէ՝ չպարզեց կացութիւնն։ Ընդհակառակն, Պ. Ռիպոյի վարչութիւնը Խորհրդարանին և լրագրութեան մէջ կը քննադատուի կարեւոր անձնաւորութեանց անպարտ արձակումը ձեռք բերելուն համար, արդարութեան թողլով միւսներն որք այնքան կարեւոր անձեր չեն քաղաքական աշխարհի մէջ։ Պ. Ռիպօ կը քննադատուի նաեւ Պ. Ռուվիէի համար ի գործ չդնելուն համար այն օրինական արամադրութիւն որ նախարարներուն կը վերաբերի, քանի որ Պ. Ռուվիէ իբրեւ նախարար գործած էր դրամ ընդունելով Բանամայի մնուկէն։ Այս մասին Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Նորէն մեծ վիճաբանութիւն մը տեղի պիտի ունենար, յորում կացութիւնն անշուշտ պիտի պարզուի։

* * *

Ամբաստանիչ Ատենի 15 դատաւորներէն 12ին քուէով անպարտ ճանչուած է Պ. Ռուվիէ, նկատելով թէ «Պ. Ռուվիէ ամբաստանուած էր սեղանաւոր Պ. Վլասթոյի ձեռամբ դանձելուն համար 90,000 ֆր.ի երկու չէքեր, զորս Պ. տը Ռէֆինաք տուած էր։ Արդ, Ամբաստանիչ Ատենն հաստատած է թէ իրօք Պ. Ռուվիէի գրպանը մնած չէ այս գումար, որ վճարուած էր առ Պ. Վլասթօ։ Այն միջոցին իրաւ է որ Պ. Վլասթօ առնելիք ուներ Պ. Ռուվիէէ՝ կառավարական նպատակաւ դրամ փոխ տուած ըլլալով անոր, մանաւանդ նպաստ տալու համար լրագրի մը։ Բայց Պ. Վլասթոյի այս առնելիքներն յետոյ իրեն վճարուած ըլլալով կառավարական գաղտնի վարկերէն՝ նախարարաց խորհրդոյ որոշմամբ, Ատենն ո՛և է կապակցութիւն չէ գտած Ռուվիէ-Վլասթոյի հաշուոյն և Պ. տը Ռէֆինաքի կողմէ առ Պ. Վլասթօ վճարեալ գումարին մէջ։

Պ. Լէոն Ռիշ հաստատած է թէ Պ. տը Ռէֆինաք իրեն ուրիշ գործի մը մէջ մեծակալ գումար կորսնցնել տուած ըլլալով, հատուցանել խոստացած էր, և եղած վճարումն (25,000 ֆր.) սոյն հատուցման համար էր, ի նպաստ Բանամայի քուէ տալու համար չէր։

Պ. Տրվէ եւս հաստատած է թէ իւր անուամբ ընդունուած գումարը (20,000 ֆր.) Նո-Վէլ Բոէ լրագրին համար էր միայն, և իւր գրպանը չէ մնած։

Ատենը քիչ մը դժուարութիւն ցուցած է Պ. Աշէ-Կրէվէ մասին, որ Պ. տը Ռէֆինաքէ այն գումարն (20,000 ֆր.) ընդունած էր իբրեւ փաստաբան Պ. տը Ռէֆինաքի։

Գալով Բանամայի վարչական խորհրդոյ անդամներէն Պ. Հանրի Քոռէ-ի, այս մարդ կաշառք, տալու գործին մէջ ուղղակի մասնակցութիւն ունեցած չըլլալով, իւր մասնիչական արձակումն հրամայեցաւ։ Զի բանտ պառկիլը կաշառակցութեան գործին պատճառաւ էր։ Վերաքննիչ Ատենին առջեւ քննուած պատժական գործին պատճառաւ չէր։ Ուստի, Պ. Քոթիւ ազատ թողուեցաւ, վաղեց տուն գնայ, որ նկատուեցաւ իւր կինն, որ արեւելեան սլաւ մ'է, և անմիջապէս եւրոպա բաղնիք մնաւ, 50 օրուան բանտարկութենէ մը ետքը։ Խեղճը չէր գիտեր թէ հեռեւեալ օրն իսկ Վերաքննիչ Ատեանը զինք երկամեայ բանտարկութեան պիտի դատապարտէր՝ ոչ թէ իբրեւ կաշառառու, այլ իբրեւ խարդախ և խաբեբայ։

Իբրեւ կաշառակեր դատի ենթարկուած են Պ. Պ. Պայհօ, Սան Լբռուա, Կոպոռն, Պէռալ, Տիկէ Տը լա Ֆոքորի, Անդոնէն Բրուգ, խորհրդարանական մարդիկ ամենքն ալ։ Իսկ իբրեւ կաշառատու ամբաստանեալներն են Պ. Պ. Շարլ տը Լէսէբս, Ֆոնդան, Քրէսի Լիոնէի բարձրագոյն պաշտօնատար Պոնտէն և անդամներին Առթոն։ Պոնտէն իբրեւ միջնորդ ամբաստանեալ է։

Ատոնց դէմ բացուած դատն երեքշորս շաբաթ ետքը պիտի սկսի Եղեռնագատ Ատենին առջեւ, որուն կը մասնակցին երդուեալ 12 քաղաքացիք։

ՌՈՒՍԻԱ. — Պուխարայի Էմիրին շատ մը պատիւներ ընելով հանդերձ, ռուս կառավարութիւնն այս այցելութեան գործնական կողմն ալ չմոռցաւ, և կարգադրեցաւ որ Պուխարա Ռուսիոյ մաքսային դրութեան մէջ մտնէ։ այսինքն՝ Պուխարայի և Ռուսիոյ միջեւ մաքսային սահմանագիծ պիտի չկենայ, և միայն Պուխարայի և Աֆղանստանի միջեւ մաքսային սահմանագիծ պիտի ըլլայ ըստ ռուսական դրութեան։ Աֆղանստանէն Պուխարա մնած ապրանք այն մաքսերը պիտի վճարեն ինչ որ պիտի վճարէին եթէ մտնէին Ռուսիա։

—Ի պատիւ Պուխարայի Էմիրին տրուած հանդէսներէն մին շատ ախորժելի եկաւ այս ասիացի իշխանին, իբրեւ ճշմարիտ անակնկալ մը։ Տիկին Բրեսլրովի ապարանքին մէջ, զուարճախաղ մը ներկայացուեցաւ, մասնակցութեամբ արտաքին գործոց նախարարութեան ասիական լեզուաց վարժարանին աշակերտաց, որք պարսկերէն գրուած զաւեշտ մը ներկայացուցին։ Ցայտնի է թէ Պուխարացիք, ուսեալ մասը մանաւանդ, պարսկերէն լաւ կը հասկնան։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԿՂԵՐ. — Պուլկար կղերի պետն յայտներ է գրով մը թէ պուլկար կղերը միշտ համակրած է Պուլկարիոյ օրէնքին՝ այն կանոնին որուն համեմատ իշխանին ապագայ յաջորդը օրթոտոքս պէտք է ըլլայ։

ՓԱՐԻԶԻ ճաշարանապետներէն մին գնեց այս պահուս ի Փարիզ տեղի ունեցող երկրագործական ցուցահանդէսին մէջ առաջին մրցանակ ստացած եղն, որ 800 քաշէն աւելի կը կշռէ եղեր։ Հետեւելով Անգլիացւոց օրինակին, Ֆրանսայի երկրագործական մարմինը տարեկան մեծ ցուցահանդէս մը կազմակերպած են, յորում ամեն տեսակէ լաւագոյն կենդանիներ պատրաստող ագարակապանները և գուարբոյծներուն մրցանակ կը բաշխուի։ Նոյն ցուցահանդիսին մէջ կը դիտուին ոչ միայն կենդանիներ այլ և մշակական գործիք, հողային բերքեր և ամբողջ դասն հաւեղինաց։ Բայց առաւելագոյն ոյժը տրուած է եղնիրու և կովերու տեսակն ազնուացնելու, Ֆրանսական կենդանիները զուգաւորելով անգլիականներուն հետ։ Ցարդ արու կենդանիք ի ցոյց դրուէին։ Այս տարի ցուցահանդէսն անհամեմատ աւելի ընդարձակուած է՝ եգ կենդանիներու համար եւս մրցանակներ հատատուելով։ Գուարբոյծք կը հրապուրուին ոչ միայն մրցանակի գումարներէն, այլ և այս կերպիւ իրենց ագարակին ստացած համբաւէն։ Օրինակի համար, վերոյիշեալ պարարտ եղն արտադրող Նըվէրցի գուարբոյծը մեծ համբաւ շահած է՝ վեց տարի շարունակաբար մրցանակի արժանանալով։

ԱԻՍՏՐԱԼԻԱ. — Պրիսպէն քաղաքն ամեն կողմէ ջուրերով շրջապատուած է, յորդառատ ոլորումներու պատճառաւ, որք հարիւրաւոր տուներ կործանեցին, և քանի մը հարիւր մարդիկ, տղայք մանաւանդ, զոհ գացին ջուրերուն սաստկութեան։ Պրիսպէն քաղաքին մէջ իսկ փողոցները ջրով ծածկուած են, և շատ մը տուներու նրկուղներն ու չտեմարանները ջրով լցուած են։ Պրիսպէն քաղաքն հասնելու և բնակչաց օգնութիւն հասցնելու համար, գաղթականութեան կառավարիչը նաւակներ գործածել հարկադրեցաւ, այն ալ մեծ դժուարութեամբ, զի բուռն յորձանք կայ։ Այսպիսի աղէտի նմանը չէր տեսնուած Անգլիացւոց Աւստրալիա ոտք կոխելէն ի վեր։

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ. — Փարիզի Գիտութեանց Ակադեմիային վերջին նստին մէջ, խորունկ տրտմութիւն պատճառեց գիւտ մը, որոյ ներքոյն ըրաւ Պ. Պէռթլօ, մշտնջենական քարտուղարն այս գիտնական կառուցին։ — Պ. Մուասան, որ արդէն քիմիական ուրիշ գիւտեր ըրած է, յաջողեր է ադամանդ շինել սպիտակ բիւրեղներով և գունաւոր բիւրեղներով։ Այս բիւրեղներ յոյժ փոքր են, բայց ճշմարիտ ադամանդի երեւոյթն ունին։ Կարեւոր քայլն առնուած կը համարուի՝ արհեստական ադամանդ շինելու ճամբուն մէջ։ Շատ չանցած, ճարը պիտի գտնուի մեծաքանակ ադամանդ ձեռք բերելու։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ։ Նըվէրի կաղի գործարանատէր մը որ վերջերս մեռաւ՝ 1,000ական ֆր. տարեկան եկամուտ կտակած է Ֆրանսայի 87 գաւառներէն իւրաքանչիւրին։ Այլոս-Լոռէնի երկու կորուսեալ գաւառներուն համար ալ նոյն եկամուտը թոդած է, պայմանաւ որ տարեկան 2,000 ֆր.ը պատերազմական նախարարութիւնն ընդունի առայժմ և զինուց դնման գործածէ, մինչեւ որ Ֆրանսա նորէն ձեռք բերէ իւր կորուսած գաւառները։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ։ — Անգլիայի մեծահարուստ ազնուականի մը՝ Մոնք դերեսմսի դուստր Ֆրէնսիզ Մէրի, որ թէպէտ գեղեցիկ բայց խուլ համր է, իրեն ամուսին ընտրեց անձնուէր եկեղեցական մը, անկիրան քահանայն Վեր. Ռիչարա Բիրս, որ նմանապէս խուլ-համր է։ Հիմա երկուքը մէկէն կրօնային, բարոյական ու կրթական նպատակներով կ'աշխատին ի հարաւային Անգլիա խուլ-համրներու մէջ, որոց կարգալ գրել կը սովրեցնեն, կը քարոզեն ու կը մխիթարեն։

ՁԱՐՆ աշխարհի վրայ ձեռնոցներու ամենէն հեւաքրքրաշարժ հաւաքածոյն ունի։ Երբ կենդանի մը զարնէ, արդ ըլլայ թէ նապաստակ, անոր մորթէն անմիջապէս զոյգ մը ձեռնոց շինել կուտայ իրեն համար։ Ահագին մորթերը մ'ունի այս կերպիւ յօրինուած կայսերական ձեռնոցներու։

Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ առաւելագոյն տուրքը վճարող անձն է հռչակաւոր Մնդանսոթի գործարանին տէր Պ. Քրուբ, որ տարեկան 219,000 ոսկի եկամուտ ունենալով, 6,480 ոսկի կը վճարէ պետական գանձուն։ Իրմէ անմիջապէս ետքը կուգայ Ֆրանքֆորդի Պառոն Ռոշիլտ, որ տարեկան 205,000 ոսկի եկամուտ ունենալով, 5,940 ոսկի տուրք կը վճարէ։

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍԵՐՈՒՀԻՆ շատ մը նկատմամբք նշանաւոր կին մ'է։ Քաջ երաժիշտ և նկարիչ-պատկերհան ըլլալէն զատ, քանդակագործ է և ճարտարապետ, որով իրեն համար շինել տուած դղեակ-պալատին գծագրութիւնն ինք ըրած է, ճարտարապետն ալ ինք է, և ներսի ու դրսի զարդերն ու քանդակներն եւս ինք ուրուագրած է։ Շատ մը լեզուներու հմուտ է, յորս անգլիերէն, գերմաներէն, ֆրանսերէն և իտալերէն մայրենի լեզուի պէս կը գրէ։ Բայց աւասիկ իւր մէկ ձիրքն ալ նոր կ'իմանանք։ Ֆրեդերիկ Կայսրուհին քաջ կապերազարդ է։ Իւր ամուսնութեան առաջին տարիներուն մէջ աքանչելի զորգ մը բանած էր բուրդէ և մետաքսէ, և այս զորգին վրայ ի ծուռ իջած իւր եօթն զաւակներ իրենց առաջին հաղորդութիւնն ընդունած են մէկիկ մէկիկ։ Եօթն զաւակներէն մին մեռած ըլլալով, արդի Կայսրը, սորա եղբայրն և երեք քոյրերը՝ Կայսրուհւոյն հինգ զաւակներն՝ այն զորգին վրայ կեցած ընդունած են պսակի օրհնութիւնն։ Այս անգամ ալ Կայսրուհւոյն կրասեր դուստրը Մարգարիտ նոյն զորգին վրայ կեցած էր պսակի միջոցին։ Այս զորգ իրեւ պատմական բան մը խնամով պիտի պահուի բրուսիական Արքունեաց մէջ։

ՄԵԾ ՇՈՒՆԱՒԻԵՐՈՒՆ համար, ամենքն ալ նոր ոճով շինուած, 1892 տարին շատ դժբախտ եղաւ։ Գերմանական Այոէ շոգենաւն ապառաժներու վրայ ինկաւ, և թէպէտ ուղեւորք հրաշիւք իմն ազատեցան, բայց շոգենաւը ծանրապէս վնասուեցաւ։ Անգլ. Ռոմանիա շոգենաւուն հետ որ ընկզմեցաւ՝ քիչ մնաց որ բոլոր ճամբորդներն ալ կորնչէին։ Անգլ. Պոխոյա շոգենաւուն քանի մը հարիւր ճամբորդներով և նաւաղներով ընկզմիլը սուգի մէջ թողուց անգլեւհնդիկ բազմաթիւ ընտանիքներ եւ Արեւելից բնիկներ։ Ճարտնական Զէյնֆ նորակերտ մարտանաւուն Եւրոպայէն ի հայրենիս դարձած միջոցին Ճարոնի ջուրերուն մէջ ընկզմիլը դեռ չէ մոռցուած, հանդերձ իւր 70 նաւաղներու կորուստով։ Անգլ. Ռուէնա շոգենաւն որ բախած էր ճարոնական նաւուն՝ մաղապուր ղերծաւ ամբողջական խորտակումէ։ Եւ դեռ յայտնի չէ թէ անգլ. Հոֆ մեծ զրահաւորն որ Փորթուկալի եղերաց վրայ խրեցաւ մնաց՝ պիտի կրնայ քաշուիլ հանուիլ։ Հապա անգլ. Նոռֆոլկ շոգենաւուն ծովանոյն կորնչիլն։ Ամենէն ահռելին էր այս։ զի իւր բոլոր ուղեւորք և ուղեւորուհիք խոր քնոյ մէջ էին, և երբ ժայռերուն բախելու բուռն ցնցումէն սթափեցան՝ ժամանակ չունեցան իրենց անկողնէն դուրս ցատկելու։ զի արդէն ջուրի մէջ էին։

ՀՆԴԻԿ ԻՇԽԱՆՔ ՑԵՒԵՐՈՊԱ. — Պարոտայի Կայէքվար տիտղոսը կրող հնդիկ իշխանն որ ժամանակէ մի՛ վեր Լոնտոն կը գտնուէր՝ ի դարձին Փարիզ հանդիպելով, հոն երեք շաբթուան մէջ 50,000 անգլ. ոսկի ծախսեց, այսինքն՝ օրական 2,500 ոսկի։ Եւ բաց ասած, 20,000 ոսկւոյ արժողութեամբ պատկեր, քանդակ և զարդանիւթ գնեց։

—ՀՈԳԵՒՈՑ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՑ ԲԺԻՇԿ։ Սընտերլանտի անկիլքան վարդապետներէն մին, որ տասն տարիէ հետէ եկեղեցական պաշտօն կը վարէ, միանգամայն աղքատ դասերու համար ձրի տանմաքոյժ մ'է, և անցեալ տարի 2,318 ակռա քաշեց, և տասն տարիէ ի վեր 22,816 ակռա։

—ԵՐԿԱՅՑՆ ԲԱՐՈՁՆԵՐ։ Վիլհէլմ Կայսր այս օրերս հրաման մը հանեց, որուն համեմատ պաշտօնական քարոզիչներէն ոչ մին ի ներկայութեան Կայսեր քարոզած ժամանակ 15 վայրկեանէ աւելի պիտի խօսի։

— Տոքթէր հնոյ մը Անդիոյ մէջ։ Պրիսթոլի մօտ անկիլքան քարոզիչ մը շաբաւաւոր էր իւր քարոզներուն երկայնութեամբ։ մանաւանդ երեկոյեան ժամերգութեան միջոցին արտասանած քարոզներն երկայն էին։ Եկեղեցւոյն գրագիրը, կամ ինչպէս ալ կ'ըսենք՝ թաղական խորհրդոյ ատենադպիրն՝ հնոյ մը կը խորհի քարոզները կարճելու։ Երեկոյները բոլոր մոմակալներուն վրայ կէս կէս մոմ կը դնէ, այնպէս որ քարոզիչը խօսքին հալու կէսն եկած, մոմերը մարիլ կը սպառնան, ուստի կիսկատար չմնալու համար կարճ կացելու կը հարկադրուի։ Քանի մը կիրակի այսպէս երթալէն ետեւ՝ ի մեծ գոհունակութիւն գրագրին, քարոզիչը կը կռահէ հնարքն, և կը սկսի ամեն կիրակի իրիկուն ինք բերել իրեն պէտք եղած մոմերն։ Անկէ ի վեր, իւր քարոզներ առաջուընէ աւելի երկայն են եղեր։

—ՄԵՏԱՂՔ։ Անգլ. հանդէս մը կը հաշուէ թէ աշխարհի վրայ գտնուած մետաղներուն թիւն 51 է։ Ու կը յարէ փիլիսոփայաբար։— «Եթէ այս մետաղներէն մին եւեթ՝ ոսկին՝ ունիք, մնացեալ 50ին համար հոգ մի՛ ընէք։ փիւռաւ կը գտնէք։»

—ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ ՑԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։ Լոնտոնի մէջ մեքենայի մը վրայ աշխատող գործաւորի մը ձախ ձեռքին երկու մատները կտրեցան ինկան։ Եօթն ժամ անցաւ մինչեւ որ մարդն հիւանդանոց փոխադրեցաւ դարմանուելու։ Վիրաբոյժն ապանեխութեամբ մաքրեց թէ՛ ձեռքն և թէ կտրած ինկած մատի կտորները։ Թէպէտ զանոնք փակցնելու մեծ յոյս չկար, այնու հանդերձ փորձեց փակցնել, աղէկ մը դրաւ առջի տեղը, կարեց, կապեց, և հոգ տարաւ 15 օր, յետ որոյ ինկած ծայրերը մատերուն փական։ Մէջ քանի ամիս եղաւ, բոլորովին մնացած էին ինկած կտորները մարմնոյն հետ, և առջի զգայնութիւնը գտած։

—ԻԵԹԱՆ-ԲԺԻՇԿ։ Պաւերայի հանգուցեալ թագաւորին երկրորդ որդի Քարլ Թէոտոր դուքսն, որ աչքի հիւանդութեանց մասնագէտ է և իւր մասնագիտութեան վրայ մեծ հեղինակութիւն ունի գրական հրապարակին մէջ ալ, ա՛նքան ժողովրդական մարդ մ'է այժմ և այնքան վարպետ բժիշկ որ անցեալ տարի 5,000 աչքի հիւանդ դարմանեց և 200 գործողութիւն կատարեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆԻՍՏ.

Պ. ՖԱՎԷՆԵԱՔ, ՕՐՈՒԱՆ ՄԱՐԴՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Ինչպէս հեռագրէն իմացուեցաւ երէկ և նախընթաց օր, Պ. Ռուվիէի անպարտ արձակման վրայ կարեւոր վիճաբանութիւն մը եղած է Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, խմնալու թէ կառավարութիւնը նախաբարաց վերաբերեալ օրինական տրամադրութեան համեմատ Ծերակոյտի առջեւ դատի չ՞պիտի ենթարկէ զՊ. Ռուվիէ։ Ատենաբան Պ. Կուսէ ըսաւ թէ «Պ. Ռուվիէ յայտնութիւններ ընել սպառնացած ըլլալուն համար, նախարարութիւնն զգուշացաւ Եղեռնադատ Ատենին առջեւ զրկել զայն։» Դատական նախարար Պ. Ռուժուս պատասխանեց թէ կառավարութիւնը կասկածեալներն արդարութեան յանձնեց, և Ամբաստանիչ Ատենին վճռոյն առջեւ պարտի համակերպիլ։ զի չընդունիր որ ֆրանսացի դատաւորներ քաղաքական կիրքերու հպատակած ըլլան։—Զատաւոր հանրապետական Պ. Կոտֆրուա Բաֆէնեաք յայտնեմ բեմ ելնելով, սա մտոք յայտարարութիւն մ'ըրաւ։

«Այս (ընտանեական) պայքարին հեղինակներն իբրեւ հանրային պարկեշտութեան պաշտպաններ ներկայացան։ Ցեւաոյ, խօսք մէկ ըրին լուռ կենալու համար։ Բայց երկու բաներ կան որոշ։ Նախ կայ նախարար մը որուն դրամ ընդունած ըլլալն հաստատեցաւ։ և յետոյ, կան աշխարհաքաղաքացի գործակալներ որք մեր ներքին քաղաքականութեան մէջ անհանդուրժելի դերեր կատարեր են։ Բայց վարչութեան ձեւոյն վերագրելու չենք ինչ որ քանի մը անձերու յանցանքն է։ Հիմա պէտք է երաշխաւորութիւն տանք երկրին թէ ընթացքի փոփոխում պիտի ըլլայ։ Տեսանք թէ ի՞նչ մեծ գումարներ ծախսուեր են։ Տեսանք կարծեցեալ խմբակներ որք շահաբաժին ընդունելու համար կը ներկայանան, բայց մեկուսի կը փայաքար։— «Եթէ այս մետաղներէն մին եւեթ՝ ոսկին՝ ունիք, մնացեալ 50ին համար հոգ մի՛ ընէք։ փիւռաւ կը գտնէք։»

—ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ ՑԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։ Լոնտոնի մէջ մեքենայի մը վրայ աշխատող գործաւորի մը ձախ ձեռքին երկու մատները կտրեցան ինկան։ Եօթն ժամ անցաւ մինչեւ որ մարդն հիւանդանոց փոխադրեցաւ դարմանուելու։ Վիրաբոյժն ապանեխութեամբ մաքրեց թէ՛ ձեռքն և թէ կտրած ինկած մատի կտորները։ Թէպէտ զանոնք փակցնելու մեծ յոյս չկար, այնու հանդերձ փորձեց փակցնել, աղէկ մը դրաւ առջի տեղը, կարեց, կապեց, և հոգ տարաւ 15 օր, յետ որոյ ինկած ծայրերը մատերուն փական։ Մէջ քանի ամիս եղաւ, բոլորովին մնացած էին ինկած կտորները մարմնոյն հետ, և առջի զգայնութիւնը գտած։

—ԻԵԹԱՆ-ԲԺԻՇԿ։ Պաւերայի հանգուցեալ թագաւորին երկրորդ որդի Քարլ Թէոտոր դուքսն, որ աչքի հիւանդութեանց մասնագէտ է և իւր մասնագիտութեան վրայ մեծ հեղինակութիւն ունի գրական հրապարակին մէջ ալ, ա՛նքան ժողովրդական մարդ մ'է այժմ և այնքան վարպետ բժիշկ որ անցեալ տարի 5,000 աչքի հիւանդ դարմանեց և 200 գործողութիւն կատարեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆԻՍՏ.

Պ. ՖԱՎԷՆԵԱՔ, ՕՐՈՒԱՆ ՄԱՐԴՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.—Ինչպէս հեռագրէն իմացուեցաւ երէկ և նախընթաց օր, Պ. Ռուվիէի անպարտ արձակման վրայ կարեւոր վիճաբանութիւն մը եղած է Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, խմնալու թէ կառավարութիւնը նախաբարաց վերաբերեալ օրինական տրամադրութեան համեմատ Ծերակոյտի առջեւ դատի չ՞պիտի ենթարկէ զՊ. Ռուվիէ։ Ատենաբան Պ. Կուսէ ըսաւ թէ «Պ. Ռուվիէ յայտնութիւններ ընել սպառնացած ըլլալուն համար, նախարարութիւնն զգուշացաւ Եղեռնադատ Ատենին առջեւ զրկել զայն։» Դատական նախարար Պ. Ռուժուս պատասխանեց թէ կառավարութիւնը կասկածեալներն արդարութեան յանձնեց, և Ամբաստանիչ Ատենին վճռոյն առջեւ պարտի համակերպիլ։ զի չընդունիր որ ֆրանսացի դատաւորներ քաղաքական կիրքերու հպատակած ըլլան։—Զատաւոր հանրապետական Պ. Կոտֆրուա Բաֆէնեաք յայտնեմ բեմ ելնելով, սա մտոք յայտարարութիւն մ'ըրաւ։

«Այս (ընտանեական) պայքարին հեղինակներն իբրեւ հանրային պարկեշտութեան պաշտպաններ ներկայացան։ Ցեւաոյ, խօսք մէկ ըրին լուռ կենալու համար։ Բայց երկու բաներ կան որոշ։ Նախ կայ նախարար մը որուն դրամ ընդունած ըլլալն հաստատեցաւ։ և յետոյ, կան աշխարհաքաղաքացի գործակալներ որք մեր ներքին քաղաքականութեան մէջ անհանդուրժելի դերեր կատարեր են։ Բայց վարչութեան ձեւոյն վերագրելու չենք ինչ որ քանի մը անձերու յանցանքն է։ Հիմա պէտք է երաշխաւորութիւն տանք երկրին թէ ընթացքի փոփոխում պիտի ըլլայ։ Տեսանք թէ ի՞նչ մեծ գումարներ ծախսուեր են։ Տեսանք կարծեցեալ խմբակներ որք շահաբաժին ընդունելու համար կը ներկայանան, բայց մեկուսի կը

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (69)

Ի. ՌԻՇՊՈՒՌ ԵՒ Ի. ԼԻՏԶՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍՈՍԱԼՆԱՔ

Անշուշտ ճշմարտութիւնը չէր այս։ բայց այս տարօրինակ բարոյական առաջին կնոջ հետ սկսած է, և ամեն կիներ կ'ընդունին զայն յօժարակամ։

Ինքզինքը շքմեղելու համար, Սիսդա կը դատապարտէր Ռօսթան կոմսը։

Իսկոյն աւելի լուրջ պատճառ մը ունեցաւ զայն տեսնելու և վրէժխնդրութիւն բաղձալու համար։

Կը կարծէր թէ երիտասարդը սէրէ բռնուած էր մէկէնիմէկ, ինչպէս ուրիշ մը ողնացաւէ կամ յիմարութեան տագնապէ։ Այն ատեն, երբեմն, տրամագիր կը դարձնէր ինքզինքը ներում խնդրելու իր ապօրէն ընթացքին համար։

Ո՞ր կինը չէ ունեցած ներողամտութեան վայրկեան մը այն ոճրին համար որ կա՛մ իրեն համար կամ իրեն դէմ գործուած է, և երբ այդ ոճիր սէրէ ներշնչուած է։

Իրիկուն մը, Կասթոն Թոյլտուութիւն խնդրեց իրեն բերելու քանի մը բարեկամներ իրենց տարփուհիներով, ամենքն ալ, այր և կին, իրեն ներկայացուելու փափագող։

Մանկամարդ աղջիկը նախ մերժեց։ Արդէն հաւանած էր քանի մը երիտասարդներ ընդունելու։ բայց միշտ յամառած էր կին չտեսնել։

Կը գուշակէր թէ, այդ տեսակ գումարներու մէջ, երիկ մարդիկ միշտ գերազանց էին կիներէն։ Արդարեւ, այս վերջնոց հարիւրին ինքնասնուեւհինգը հանրատունէ դուրս եկած են առանձնասենեակ մտնելու համար։ Այս կարգի կիներու վրայ Սիսդա՝ տգեղ ստորութիւններ, քարոյական տգեղութիւններ միայն կը գտնէր։ ապո՞ւէն ու լպիրշը։ Ընդհակառակն, մարդոց վրայ գրեթէ միշտ ապահով էր գտնելու լաւ տրամադրութիւններ, քաղաքավար ձեւեր, երբեմն իսկ բարի զգացումներ։

Կասթոն՝ Սիսդային այս արդար գաղափարը վերլուծելու նեղութիւնն յանձն չէր առած։

Կը մտածէր, ոչ առանց իրաւունքի, թէ աստիճաններ չիկան մոլութեան մէջ և թէ մեծ տարբերութիւն չիկայ անբարոյական աղջկան և մեղանչող կնկան միջեւ։

Վերջապէս, երիտասարդին թախանձանքով, Սիսդա հաւանեցաւ ընդունիլ այն անձեր զորս կը փափաքէր իրեն ներկայացնել։

Մնաց որ, այս զիջողութիւն մասը կը կազմէր իր ծրագրին։

—Լա՛ւ ուրեմն, ըսաւ Սիսդա, հացկերոյթ մը տանք։ Եթէ չեմ կրնար ձեր բոլոր բաղձանքները գոհացունել, գոհացում տալու եմ ձեր սնափառութեան, զարդարուեցէք իմ գեղեցկութեամբս, ի ցոյց դրէք զիս։

Օր որոշուեցաւ, և Սիսդա սքանչելապէս կարգադրեց գործերը։

Փոքր հանդէսը փայլուն, շատ ոգեւորեալ, շատ զուարթ եղաւ։ Կլէոպատրա կամ Ասպազիա աւելի աղէկ չպիտի կրնային վարուիլ Կեսարի կամ Պերիկլէսի հետ։ Ընտիր գինիներ, հաղուագիւտ կերակուրներ, տարաշխարհիկ ծաղիկներ, իշխանական սպասարկութիւն, աքանչելի նուագածութիւն, բան մը պակաս չեղաւ, ոչ իսկ նըրբամտութիւն, վասնզի Կասթոն, որ ըրածը գիտէր, ընտրած էր իր կոչնականները։ երեք համբաւաւոր կատակերգուհիներ, և երկու ամուսնաթող կիներ։ Գալով երիկ մարդոց, երկու միլիոնատէրներ, դիւանագէտ ազնուական մը, Պոտլէռի դպրոցէն մաղեր բանաստեղծ մը և նկարիչ մը Հռոմէն եկած, որ սկսած էր ծաղրանկարներ չինել կեղծանուամբ մը՝ Ռաֆայէլը չնսեմացնելու համար։

Երկրորդ սպասարկութեան, զիրար կը դուրէին։

Տարփուհիներու այս ճաշկերոյթին առթիւ ի՞նչ բանի վրայ կրնային խօսիլ, եթէ ոչ սիրոյ և կիներու վրայ։

—Մէկը կա՞ յոս որ հաւատայ սիրոյ, հարցուց յանկարծ Սիսդա։

Այս խօսքերուն յաջորդեցին բարձրաձայն անվերջ քրքիջներ։

—Անշուշտ հակայցք թէ խօսքս անչահաբեր սիրոյ վրայ է, աւելցուց մանկամարդ աղջիկը։

—Այնինչ մաքուր սէրը, ըսաւ Սէլին կատակերգուհին, միշտ սապէս մեկնուելու է։ մարդուն համար, ի՞նչ է դրամ ծիտին թիւը։ կնոջ համար, ամուսինը պիտի կըրնա՞ կառք մը, քաշիրներ, ժանեակներ, ադամանդներ և այլն տալ ինձ։

—Սէրը, աւելցուց երիտասարդ դիւանագէտը, նոյն իսկ եթէ ճշմարիտ ըլլայ, սեղանաւորական յայտագրի մը կը նմանի... խոստացուած շահաբաժնին տասներորդ մասը միայն կուտայ։

—Անանկութիւններն ալ կան, յարեց երկու աշխարհիկ կիներէ մին։

—Իսկ խարդախ անանկութիւնն՝ը, շարայարեց միլիոնատէրներուն էն ծերը...

—Այսպէս, ըսաւ Սիսդա, աւասիկ ձեր կարծիքը սիրոյ վրայ։ ուրեմն չէ՞ք հաւատար անոր։

—Առաքինութեան կը հաւատա՞ք ըսելու պէս խօսք մը, վրայ բերաւ Կասթոն։

—Ի՞նչ, կոմս, գուշեց աշխարհիկ կինը, առաքինութեան չէ՞ք հաւատար։

—Կիներու առաքինութեան, տիկին։

—Լաւ ուրեմն, սիրուն էք, ըսաւ Սէլին։

—Ազուրա, առաքինի կնոջ մը կեանքին մէջ սխալման ժամ մը կայ միշտ... Ամեն բան կը պատահի երբ ժամն հնչէ...

—Կասթոն, բնաւ կին մը բացառութիւն չէ՞ք ըներ, հարցուց Սիսդա։

—Բնա՛ւ... Ա՛հ, սակայն եթէ...

—Ո՞ր կինը։

—Այն որ չունենայ ոչ գէշ կիր

կենան երբ փոխառութեան մը հանրային սաորագրութիւնն յայտնդնելպէտք է։ Այս ագահ մարդիկն, այս ամէն ապականութիւնն ու փտութիւնը պէտք է նշուակել ու դատապարտել։ Ես կասկածի տակ չեմ դներ մեր վարչութեան դիտումները։ Բայց ձեռք բերուած արդիւնք երկիրը գոհացնելու բաւ չեն տակաւին։ Այս բեմէն ըսուեցաւ թէ ինչ ինչ կերպ գործավարութիւնք հարկաւոր են եղեր յօգուտ հանրապետական վարչութեան։ Պէտք է բացորոշ խօսիլ և մեղադրել այս կերպ գործավարութիւններ։ Ո՛չ, ֆրանսական քաղաքականութեան համար ընաւ պէտք չի կրնար ըլլալ որ նախարարութիւնը դուսարներ ընդունի սեղանաւորներէ, կամ սեղանաւորական ընկերութեան մը դրամոց բաշխման կերպին վրայ հսկողութիւն ի գործ դնէ—(ինչպէս Պ. Ֆլոքէ ըսաւ թէ որքան ալ ինք բարա չէր առած Բանամայէն, բայց հսկողութիւն կ'ընէր որպէս զի բաշխուած դրամք կառավարական թերթերու տըրուին։) Ցաւալի չէ՞ նաեւ որ ֆրանսական մամուն, որ երբեմն կը նկատուէր պաշտպան ազգային չահուց և արտօնութեանց, իբրեւ ապոստ ապրանք մը երեւի այս գործին մէջ։ Ինչո՞ւ համար մեր ժողովուրդը վարչութեան այժմեան ձեւն ընդունեց։ Որովհետեւ արդար և պարտաճանաչ ձեւ մը համարեց զայն։ Պէտք չէ ուրեմն որ ըսէ թէ սխալ կարծիք ունեցած է։»

Պ. Բաւէնեաք ի վերջոյ սա բանաձեւը ներկայեց.

«Երեսփ. ժողովս, որոշած ըլլալով կառավարութեան այժ տալ կաշառակերութեան ամեն արարք արգիլելու և պատժելու գործին մէջ, և փաքը դրած ըլլալով խաբանել կրկնումն այնպիսի վարչական գործավարութեանց դէմ պահարակելի կը դատէ, կ'անցնի օրակարգին։» (522 քուէով ընդունուած։)

Պ. Բաւէնեանի ճառը քաջալերեցաւ ընդհանրապէս հանրապետականաց, թէ պոլսեցիներուն և թէ ազգայնոց ծափերով, որ անդադար կը բռնէին։ «Ահա՛ ճշմարտապէս նախարարական լեզու մը։ Ահա՛ անկեղծ Հանրապետականի մը լեզուն»։

Պ. Ռիպօ չի նկատեր որ Պ. Բաւէնեաքի ակնարկութիւնը ներկայ նախարարութեան դէմ ուղղուած ըլլայ։ Ծուռ մեթոտները խաբանելու ներկայ նախարարութիւնն ո՛չ նուազ հոգածու է։ Բայց միանգամայն պէտք է յարգել արգարութեան ատեաններուն արձակած վճիռները։

Նիստէն ետքն, ամէն ոք կ'ըսէր թէ Պ. Բաւէնեաք կարող է վաղը նախարարապետ ըլլայ, զի բոլոր ժողովոյն համակրանքը շահած է, և նոյն իսկ Պ. Բաղիմիր Բերիէէ աւելի հաւանականութիւն ունի յաջողելու Պ. Բառնոյի, յետ եօթնամեայ շրջանին։

Պ. Բաւէնեաք ծովային նախարար էր Պ. Լուպէի դահլեին մէջ, և զոհ գնաց Պ. Բիէմանսոյի մէկ մեքենայութեան, այն արմատական կուսակցապետին, որպ վարկը չատ կոտրած է՝ Բորնէլիուս Հէրցի մեծաքանակ դրամն ընդունելուն համար իւր թերթին անուամբ։

Պերլինի լրագիրք կը յիշեն թէ 1891 ի ձմեռը Պ. Բաւէնեաք Պերլին կը գտնուէր, և դեսպան Պ. Հէրպէթի կողմէ Վիլհէլմ կայսեր ներկայացուած ըլլալով, լաւագոյն ընդունելութիւն գտաւ։ Ֆրանսացի երեսփոխանը Պերլին գացած էր ուսումնասիրելու 1807 էն մինչեւ 1813 կատարուած բրուսիական բարենորոգումները։ Պառոն Շոյնի անօրէնութեան ներքեւ կատարուած այս ամտեսական, ընկերային և վարչական բարենորոգումներու կը պարտի Բրուսիա իւր վերականգնում Մեծին Նաբոլէոնէ կրած պարտութիւններէն, և այն վերականգնումին հետեւանքն եղաւ նոյն իսկ Մեծին Նաբոլէոնի իշխանութեան խորտակումը։

Գալով բուն իսկ Բանամայի գործը փերկելու խորհուրդներուն, որք ժամանակէ մ'ի վեր կը յայտնուին, այս աւուր սուրհանդակաւ առնուած ֆրանսական լրագիրք դեռ ոչինչ կը ծանուցանեն իրրեւ վերջնական։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկայէն կը գրեն առ Փոռլթէ Ազգայնոցի յունուար 9|21ին Նիւ-Եորքէն մեկներ է ի Ֆրանսա, Ռուսիա վերադառնալու համար։ Մեծամուն ծովանկարիչն Ամերիկայի մէջ երեք շաբթուան միջոցին իր նկարած 14 ծովանկարները վաճառեր է 35,000 տոլարի, այսինքն 7000 անգլ. ոսկւոյ։

Համոզեցայ Մեծ Պարը տեղի կ'ունենայ այս գիշեր ի Բերա, Ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպոնի հովանաւորութեան ներքեւ։ Թաղապետական թատրոնը չքեղապէս զարդարուած է՝ ընդունելու համար ազգայնոց և օտարազգեաց այն հոծ և ընտիր բազմութիւնն որ պիտի համախմբուի հոն, օրիորդաց բարձրագոյն վարժարանի մը նպատակաւ առթիւ՝ հաճոյալի երեկոյթ մը անցուցնելու։ Կարգադիր մասնախումբը չանք չէ խնայած հանդիսին չքեղութեան ու բարեկարգութեան համար։ Պարահանդէսը պիտի սկսի գիշերուան ժամ 4ին։ Մուտք մէկ օսմ. ոսկի։

Պալաթու և մեր Ս. Եկեղեցեաց միջեւ բարեյիշատակ Պէշճեան և Ճանիկ Ամիրեանէ կտակեալ և գրեթէ երեսուն տարիներէ ի վեր առ կախ մնացեալ խնդիրն, այս անգամ չնորհիւ Պատ. Տիտեսական Խորհրդոյ իմաստուն կարգադրութեան վերջնականապէս լուծուած լինելով, յառաջիկայ հինգշաբթի (փետր. 4) Ս. Եկեղեցւոյս քարոզիչ Գեր. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեան յատկապէս Ս. Պատարագ մատուցանելով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի յիշեալ Ամիրայից և թէ Ս. Եկեղեցւոյս կալուած նուիրող ուրիշ բարեպաշտ անձանց ննջեցելոց համար։

Զայս ի գիտութիւն ջերմեռանդ ժողովրդեան կը ծանուցանեմ։

Ի գիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Թոփ-Դարաւի

Ա.ՊԵՆԱՊԵՏ — Ա.ՊԵՆԱՊԵՏ

Գ. Ն. ՓԱՓԱԶԵԱՆ — ՍՍՀԱԿ ԽԱՆՃԵԱՆ

1 փետր. 1893

Թոփ-Դարաւ 449

Ուսումնական խորհրդոյ այս շաբթուան նիստը փոխանակ չորեքշաբթիի՝ ուրբաթ օրը պիտի գումարուի ի Դալաթիա։

Ստացանք՝ Կեսարիոյ առաջնորդ եւ Ս. Երուսաղեմի միաբան Գեր. Տրդատ Ծ. Վ. Պալեանի աշխատասիրած ՍՈՒԻՐ ԵՐԿԻՐ գործոյն երկրորդ տետրը որ կը բովանդակէ 1— Երուսաղեմի այժմեան վիճակ— 2. Ս. Յակոբեանց վանք Հայոց— 3. Ս. Հրեշտակապետի վանք Հայոց— 4. Թողոմեայի եւ Ս. Գերեզմանի վաւերականութիւնը— 5. Ս. Յարութեան Տաճար։

Սոյն երկրորդ տետրը կը պարունակէ նաեւ տասներեք պատկերներ։

ՀԵՆՐԻՆ ՉՈՒՐՆԵՐ

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՍԻ։— Այս գիշեր Միրաճ Կիճէսիի տօնն ըլլալով մկկիթներու մենարէները կանթեղներով պիտի լուսաւորուին և գիշերը մկկիթներուն մէջ հանդիսաւոր բարեխղճութիւնք պիտի ըլլան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Բոլոր նախարարք և պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարք վաղը կայս. պալատ երթալով իրենց ընդհանրութիւնները պիտի մատուցանեն։

Ի ԿՈՅՍ. ՊԱԼԱՏ։— Դատական, Ներքին գործոց, Ելմտական և Հանրօգուտ շինութեանց Վեհ. Նախարար երեկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ։— Աւստրիական դեսպան Պառոն Ֆոն Բալիչ և պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրոֆ երեկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարին և Վեհ. Խորհրդականին հետ։

ՄԱԼԻՑԻի պաշտօնատան մէջ երեկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ Նախագահութեամբ Վեհ. Նախարարին և Ելմտական կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ներկայ էր նաև Օսմ. կայս. Պանքային երրորդ տնօրէն Պ. Վուլֆինկ։

ՍԿԻՒՏԱՐ-ԳԱՏԸՔԼՕՅԻ կազարանի բացումը տեղի ունեցաւ երեկ հանդիսաւոր կերպիւ։ Ներկայ էին կայս. անձնական սպայակոյտին Ֆէրիդ Շաքիր փաշա, որ կայս. պալատն կողմէ զրկուած էր, ինչպէս նաև Քաղաքապետ Ռըզվան փաշա, Սկիւտարի հրամանատար Ֆերիդ Մէհմէտ փաշա, Սկիւտարի կառավարիչ Սապրի պէյ, Քաղաքապետութեան ժողովոյ նախագահն, անդամք և կազմ ընկերութեան արտօնատէրը, վարչական ժողովոյ անդամք և այլն։ Նոյնպէս պելճիական դեսպանը, ընդհանուր հիւպատոսն ու առաջին թարգմանը։ Ներկայք նախ և առաջ առաջնորդուեցան գործարանին կող պատրաստուած տեղն, ուր վարչական ժողովոյ նախագահը բանախօսութիւն մը արտասանեց, յետ որոյ բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին և ոչխարներ զենուելէ յետոյ՝ կազմի պատրաստութեան սկսուելով լապտերները վառուեցան և այսպէս կատարուեցաւ կազարանին բացումը։ Քիչ յետոյ, սեղան մը տրուեցաւ ներկայից։ Սեղանին վրայ պելճիական դեսպան Պ. Հուրիբա բանախօսութիւն մը արտասանելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին և բոլոր ներկայք ձայնակցեցան։ Հանդէսն աւարտեցաւ ժամ 9ին։

ԼՐԱԳՐԱՑ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹՐ։— Սապահ կիմնայ թէ Բ. Դուռը նկատողութեան առնլով լրագրաց դրոշմթուղթի խնդիրը, յետ խորհրդակցութեանց հարկ դատեր է նախ և առաջ Հանրային Պարտուց վարչութեան կարծիքն առնուլ նոյն վարչութեան հաշուակալութիւնը պատասխաներ է թէ բոլոր լրագրաց համար սպառուած դրոշմթուղթի ընդհանուր քանակութիւնն որոշել անկարելի է, սակայն դրոշմթուղթի արոց հասոյթը տարեկան վեց եօթը հազար ոսկիէն աւելի է և թէ ազոնց մեծ մասը յայտարարութեանց համար կսպառուի, որով լրագիրներու համար սպառուած դրոշմթուղթի հասոյթը երկու-երեք հազար ոսկւոյ չափ է։ Այս պատասխան տեղեկագրով մը մատուցուած է Բ. Դրան, որ ի մտոյ այդ խնդրոյ համար որոշում մը պիտի տայ։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարար Վեհ. Հասան փաշա ապարիներու սկսած ըլլալով, մէկ քանի օրէն պիտի կրնայիր պաշտօնատեղին յաճախել։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Լուսատուլլահ խան մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։ Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Միքայել էֆէնտի երէկ պարսկական դեսպանատունը գնաց և յանուն Վեհ. Սայիտ փաշայի՝ Լուսատուլլահ խանի որպիսութիւնն հարցուց։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ընկերութեան վերջին նիստն ամբողջովին նուիրուեցաւ հանգուցեալ Տոքթ. Վուչինոյի յիշատակին։ Նախագահը, Զօրէօս փաշա, այնքան զգածեալ էր իր վաղեմի բարեկամ ու ընկերութեան հիմնադիր բժշկին մահէն, որ չկրցաւ բառ մը արտասանել։ Որոշուեցաւ ցաւակցական նամակ մը ուղղել առ այրի տիկին Վուչինօ, և միանգամայն խնդրել իր ամուսնոյն պատկերն որպէս զի ժողովասրահին մէջ կախուի Տոքթ. Մոնճէերիի, Բիլհոֆի, Սրատարոյի և Ճէննարոյի պատկերներուն քով։ Հանգուցեալին օրինակելի կեանքին վրայ անդամոց ոմանց կողմէ հակիրճ բանախօսութիւններ արտասանուելէ ետք, առեանը վերցաւ ի նշան սգոյ։

Վաղը գիշեր բժշկական ընկերութեան տարեդարձն ըլլալով, ընդհ. քարտուղար Տոքթ. Բառռօ պիտի կարդայ Տոքթ. Վուչինոյի կենսագրութիւնը զոր յատկապէս պատրաստած է։ Այս տարի ինչոյութ չպիտի կատարուի այս մահուան պատճառաւ, այլ պարզ դուսարում մը յորում գիւանի ընտրութիւն պիտի կատարուի։

ՄԱՏՐԻՏԻ օսմ. դեսպան Թէրխան պէյ, որ չարաթ օրը մայրաքաղաքս կը սպասուէր, հարկադրուեր է կանգ առնուլ ի Բարիզ՝ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարել տալու համար Տոքթ. Բէանին։ Իր առողջական վիճակը ներելուն պէս, Թէրխան պէյ ճանբայ պիտի ելլէ։

ԱՔԻՈՆԻ ՄԵՆԱՎԱՃԱՌԸ։— Ըստ տեղեկութեանց Սոֆոէի, կայս. կառավարութիւնն սկզբամբ ո և է դիտաւորութիւն չունի ափիոնը մենավաճառի վերածելու համար։ Մատուցեալ արեղագրերու վրայ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հետ թէև ինչ ինչ բանակցութիւնք կատարուած են, սակայն որոշուած է մերժել մենավաճառի առաջարկն, ըստ որում երկրին ու տերութեան շահուց անհամապատասխան նկատուած է այն։

ՈՃԻՐԲ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ։ — Զինուորական վարժարանին մէջ նպարավաճառութիւն ընող Շապան անցեալ գիշեր Բերա կերթայ, ուր հրաւիրուած էր Լօրանձօ անուն իւր մէկ բարեկամին կողմէ։ Շապան ու իւր բարեկամը երբ Եէնիչէհրէն կանցնին, Լօրանձօ քիչ մը կը յառաջանայ և կըսէ իւր ընկերոջն որ իրեն հետեւի, սակայն նոյն պահուն երկու մարդիք յանկարծ Շապանին վրայ կը յարձակին, որոց մին աչքերը կը գոցէ և միւսն ալ կոկորդը կը սեղմէ։ Զարագործք այդ վիճակին մէջ կուգեն յափշտակել Շապանի ժամացոյցն և ութսուն ոսկի պարունակող քսակը, սակայն չորս կողմէն իմացուելով՝ չին յաջողիր և կը փախչին։ Ոստիկանութիւնն իմանալով որ այդ չարագործութեան հեղինակներէ մին Լօրանձօն է և միւսն ալ անոր ընկերը՝ Խրուաթ Եուման, խուզարկութիւններ կը կատարէ զանոնք ձերբակալելու համար։

—Վաճառական Հարէնց էֆէնտի այս կիրակի օր նաւակով Դարաքէօյէն մեկնած էր Պէյքօզ ուղեւորող Շիրքէթի շոգենաւը երթալու համար, երբ շոգենաւէն վեր ելնելու պահուն ծովն ինկաւ շոգենաւին քամառօթին հետ որ անոր ձեռքէն բռնած էր։ Անմիջական օգնութեանց չնորհիւ երկուքն ալ ազատուեցան։

—Պոլսոյ Զէյրէք Թաղը խրճիթի մը մէջ բնակող աղքատ կին մը երէկ իւր երեք տարեկան տղան մինակ ձգելով դուրս ելած էր հացի ստակ ճարելու համար։ Կնոջ բացակայութեան միջոցին կրակարանէն ելած կայծէ մը տղուն հագուստները բռնկեցան և խեղճ տղան մեռաւ։

ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՑ. — Կիրակի օրուան մշուշի պահուն անգլիական շոգենաւ մը Բուսէլի Հիսարի առջեւ ցամաքին մօտենալով՝ եղերքը կապուած և ածուխ բեռցած երեք փոքր առագաստանաւեր խորտակեց։ Ասոնցմէ երկուքը ընկղմեցան։ Անգլիական շոգենաւը՝ ծովեզերեայ ապարանքի մը առջեւը գտնուած փայտեայ նաւամատոյցն եւս մասամբ խորտակեց։

—Անցեալ օր Գալատի առջեւ ընդհանուր մը տեղի ունեցաւ անգլիական ու տանիմարքեան երկու շոգենաւերու միջեւ։ Վերջինն գլխու կողմը բաւական վնասուեցաւ, իսկ առաջինը թեթեւ վնաս մը կրեց։ Երկուքն ալ երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին։

ԵՂԵՌՆԱՏԱՑ առեանն երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով դատեց Միխալ անուն գրամանենդ մը, որուն համար նախապէս տրըուած վճիռը Վճռաբեկ ատեանին կողմէ բեկուած էր։ Եղեռնադատ Ատեանը վերահաստատեց իւր վճիռն, որով Միխալ տասը տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ։— Ֆէրիքէօյի Նօթր-տամ տը Լուռտ կաթոլիկ Վրաց եկեղեցւոյն գոզը ձերբակալուեր է ոստիկանութեան ճարտար խուզարկութիւններու չնորհիւ և բանտարկուեր է ի Կալաթա-Սերայ։ Տօլապ-Տէրէի ոստիկանութեան քովխէր Հիւսէին էֆէնտի, որ ինք երեւան հանած էր գողին հետքը, նախընթաց օր քննութիւն կը կատարէ անոր քնակարանին մէջ և գայն ձերբակալելէ ետք, կը հարցաքննէ այնտեղ։ Գոհարավաճառի մը միջոցաւ, գողցուած իրերուն մէկ մասը գտնուած և յանձնուած էր յիշեալ եկեղեցւոյն։ Միւս նիւթերն ալ գտնելու համար Հիւսէին էֆէնտի խուզարկութիւն կը կատարէ, բայց բան մը չի գտներ։ Գողը թիսրակ երիտասարդ մըն է քսանրեօթ տարեկան, շատ մը լեգուներ կը խօսի և անունն է Եանի Բրիմի։ Ոստիկանապետին կողմէ ճարտարօրէն հարցաքննուելով, ակամայ պատմեր է իր գողութեան եղանակը։

Օր մը, միջօրէէն չորս ժամ ետքը, սոյն եկեղեցին մտնելով աղօթելու պատրուակաւ, պահուըտեր է Վանքին լոգարանը, գիշերուան սպասելով իր սրբապիղծ նպատակն ի գործ դնելու համար։

Կէս գիշերին մօտ, եկեղեցին մտեր է գուռը կոտրելով, խորանին մօտեցեր է, մամ մը առեր է և վառելով զայն՝ սկսեր է այրել տուփն ուր կը գտնուէր հրաշագործ մասունքը։ Բարեբախտաբար մասա՞ միայն կողոպտեր է գայն վախէն։ «յոտից ցցուելս կը գողդոյի, ըսեր է։ կողոպուտս կիսատ թողուցի։»

Քննութիւնը կը շարունակուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Հինգշաբթիէն ուրբաթ լուսնալու գիշերը, մայրաքաղաքիս մէջ պատահած երկրաշարժի ցնցումն զգացուեր է նաև ի Տէյտէ-Ագաճ, տարօրինակ երեւոյթով մը։ Ծովուն ջուրերն յանկարծ մէկ կանգնելի չափ բարձրանալէ յետոյ, բոլորովին քաշուեր են, ցամաք թողլով ծովափը որ քանի մը վայրկեանէն նախկին վիճակն ստացեր է։ Այս պատճառաւ, նաւահանգտին մէջ խարսխեալ քանի մը առագաստանաւեր թեթեւապէս վնասուեր են։

ԴԻՆԵՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ՁՈՀ.—Կիրակի օրը, կարապետ անուն մարդ մը Մանոլաքիի գինետունը մտաւ ի Մաքրիքէօյ, և սեղանի մը առջեւ անցնելով՝ հրամայեց գինեպանին որ ապսէնդ բերէ իրեն։ Անմիջապէս հրամանը կը կատարուի։ Կարապետ կը խմէ ապսէնդը, ինչպէս մենք կը խմենք ջուրը։ Բան մը չի զգար։ չատ թեթեւ էր։ Ի՞նչ ընէր ուրեմն զայն զօրացնելու համար։ Կը կանչէ գինեպանն ու կը հրամայէ որ ղպկեղ բերէն։ Մանոլաքի՝ քիչ մը զարմանալով այս տարօրինակ պահանջումէն՝ զարձեալ կը կատարէ հրամանը։ Կարապետ ապսէնդի գաւաթին մէջ կը լեցուէ ղպկեղը, կը խառնէ և մէկ ումպով կուլ կուտայ այդ գարշելի պարունակութիւնը։ Հա՛, հիմակ բան մը հակցաւ։ աչուրներն արիւնով լեցուեցան, երակները ձգտեցան, արեան կոհակ մը խուժեց ամբողջ երեսը։ Ահկարկու գինեմոլը երկրորդ անգամ կը խմէ այդ դժոխային խառնուրդէն... կ'ելբորդէ, կը չորրորդէ։ Բայց ա՛լ կը խղդուէր, չուչէը դժուարաւ դուրս կ'ելնէր, և յանկարծ կը մարի կ'ինկաւ։

Կարապետ մեռած էր։

ԱԿԱՄԱՑ ՈՃԻՐ։—Նախընթաց գիշեր Շիշլիի մէջ պատահած սպանութիւնը, զոր համառօտիւ ծանուցինք երէկ, հետեւեալ մանրամասնութիւններով կը հաղորդեն Ֆրանսական լրագիրք։

Շաբաթ գիշեր առամնաբոյժ Պ. Պոնիֆէ երեկոյթ մը կուտար որուն հրաւիրած էր տեղւոյն կարգ մը ընտանիքները։ Պահ մը իտալական ազգային երգը նուագեցին եւ ներկայք, համակ խնդ ու խանդ, Պ. Պոնիֆէի զինաբարոցին որը հրացան մը, որը սուր մը առաւ՝ անցք կատարելու համար։ Հրաւիրեալներու մէկ մասը վարի յարկը գտնուող պիլիֆէն գացած էին։ քրոսան տարեկան իտալացի երիտասարդ մը, Պ. Անտէէ Էնբեդուա, որդի հանրածանօթ նուագապետին, տակաւին սրակը կը գրտնուէր՝ տիկին Մաթիքօլաի հետ։ Սա Ֆլոպերեան հրացան մը առաւ երիտասարդ Էնբեդուային յանձնելու համար, եւ չգիտնալով որ լեցուած էր, անոր բլթակն երերցուց։ Հրացանը կրակ առաւ և գընտակը գնաց մխուեցաւ Էնբեդուաի ձախ յօնքին մէջ։ Երեւակայելու է տեղի ունեցած սրտայուզութիւնը։ Անմիջապէս բժիշկներ գային կանչել, բայց ասոնցմէ ոչ մէկը չուզեց վիրաւորը դարմանելու ձանձրոյթն յանձն առնել։ Զորս ժամ անօգուտ խուզարկութիւններէ ետք, Տոքթ. Մատթէոսեանին դիմեցին որ հաւանեցաւ հէք վիրաւորը տեսնել։ բայց չատ ուշ էր։ հոգեվարն սկսած էր արդէն։ Տոքթ. Մատթէոսեան յայտարարեց թէ երկու ժամ առաջ կարելի էր ազատել երիտասարդը։ Քիչ յետոյ, տարաբաղդ երիտասարդն հոգին կ'աւանդէր իր մօրը բազուկներուն մէջ, որ խելայեղած էր։ Տոքթ. Սալվաթոր և Ձերի բժշկական քննութիւն կատարեցին։ Դիակնութիւնը երէկ կատարուեցաւ իտալական հիւանդանոցին մէջ, ուր փոխադրուած է մեռեալին մարմինը։ Կ'ըսուի թէ զոհին ծնողքը դատ պիտի բանան Պ. Պոնիֆէի դէմ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 13 Փետր.—Բոպուրկի պաշտօնական թերթը կը ծանուցանէ թէ Պուլկարիոյ իշխանն իւր ընտանիքին պետէն՝ Բոպուրկի դքսէն ըստ օրինի արտօնութիւն խնդրած է նշանուելու համար Պուրպոնեան Մարի Լուիզ իշխանուհւոյն հետ, գուստր Բարմայի դքսին, ծնեալ 1870 յունուար 7ին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կալլէսի իշխանին միակ մնացեալ որդին, Եորքի դուքսը, նշանուեցաւ իւր հանդուցեալ եղբօր նշանածին՝ Թէքի Մէրի իշխանուհւոյն հետ։ Այս իրողութիւն Թագուհւոյն կողմէ տրուած ճաշի մը առթիւ հռչակեցաւ։

—Բուէրանիան շոգենաւն, որ յունուար 27ին մեկնած էր դէպ ի Նիւ Եորք, ետ դարձաւ Կրինոք, իւր երկրորդ նաւապետին հրամասարութեան ներքեւ։ զի փոթորիկ մը խլած տարած է վերնայարկի դահլիճը, մակոյկներն ու նաւարկութեան գործիքն, ընդ որս 12 անձեր։ Նաւապետն և ճամբորդներէն հինգ անձինք մեռեալներուն մէջ են։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. տը Լէսէպս (որդի), Ֆոնդան և Քոթիս Վճռաբեկ Ատենին դիմեցին։

—Երեսփոխան մը պիտի խնդրէ եղեր երեսփ. ժողովին որ յատուկ ծրագրով մը ներում չնորհուի ծերունի Լէսէպսի։

—Պ. Բավէնեաքի քուէէն եղաբ ներքին ընդհանուր բաղաքականութեան վրայ ծանուցեալ հարցապնդումը չորեքշաբթի կամ հինգշաբթի տեղի պիտի ունենայ։

—Երեսփ. ժողովն, հակառակ երմտական նախարար Պ. Թիւռաի դիտողութեանց, որոշեց երմտացոյցին մէջ անցուցնել բաթանթի բարենորոգման ծրագիրը։

ՊՐԻՒՆ (Մորավիա). — Երկու անձեր, գործաբանատեր Պ. Ռոզէնթալի գրասենեակը մտնելով, կրակ ըրին անոր վրայ, ինչպէս նաեւ երկու քանւորներու և փաստաբանի մը վրայ։ Պ. Ռոզէնթալ մեռաւ։ Զարագործք փախան, բայց կը փնտռուին։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.—Հնտախտի նոր դէպք տեղի ունեցած չըլլալով, մեկնող նաւերուն մաքուր անցագիր կը տրուի։

Վակտրան

ՂՈՒՍԱԹԻԼ, 2 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՄԱՆԱՅԻՆՈՑ

3 ամիս Լանտրայի վրայ	110 %.
3 » Փարիզի »	22 70

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊՈՆՈՒՐԻՏ

Եղիկ երեկոյ գոց. Միայ. Դ. Մէրի	24 22
Բերայի մէջ » »	— —
Ռաւատուն բացուելեան » »	24 22½
Սէս օրին » »	24 21
Թանվիլմար Օսմանկիէ երեկ երեկոյ	81 20
» » ժամ 3ին » »	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխա	Ֆիւն Սէրի	56 %.
»	» »	33 ½.
»	» »	24 22½.

ԲԱՆԱԿԵՏՈՒՄԻՄ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Ռոպլ. Լր.	5 12
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 28
Պանք տը Բոնս.	»	4 25
Կօս. Շանտ է վալ.օր.	» »	4 25
Ռէժի	» »	16 23
Թրամուէյ	» »	592
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	94 ½.
Բանքնիոն դէ Լաւրիսմի	»	74 ½.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԲԱՐԲԻՆ ՈՒ ԲԱՐԲԱՌԻՆ

ԱՐԱԲԿԻՐ

Երբ ձիւն կ'սկսի այլ եւս ծածկել շրջակայ լեռներն ու դաշտերը, երբ ուրիշ տեղերու հետ այլ եւս դժուարացած է հաղորդակցութիւնն ձմեռնային բուքերուն պատճառաւ՝ Արաբկերցին գիւղերէն և մերձակայ գաւառներէն դարձած է արդէն իւր քաղաքը, հոն անցընելու համար ցրտին եղանակը։ Սակայն այդքան երկար ժամանակը քիչ չատ հանգստութեամբ անցընելու համար՝ հարկ է պարենի ևն. պարարտութիւններ ունենալ, տան ուէէն տեսնել։ Տան-տիկինը արդէն նախահոգութեամբ իւր բացակայութեան ատեն՝ ամառուընէ ժրաջանքէն հոլացած է այնպիսի բաներն, զորս անկարելի է գտնել և գնել ձմրան մէջ, ինչպէս են բանջարեղէններն՝ «ղէ» (1) պղէկ (2), պամնէ, դգում ևն. ևն. չորցուցած, առանձին առանձին տոպրակներու մէջ դրած է զանոնք՝ ստրեղէններն։ Մաստոն ալ եղած ամառ է։ Մնացած է ձմրան հացն եփելու բաւական ծանր գործողութիւնն։ Հարկ է որ ցորենը գնուի, սուղ՝ ժան։ Տանտիկինը զայն մաղէ Խաղէ (3), հեղէ (4), տորեաքը զատէ, լուանայ, չորցնէ ու ապա ղաղացք (ղրաղայ) ղրկէ։ Այլուրը պատրաստ է այժմ. հաց եփելն (5) ալ այսինչ աւուր համարիսոտում առնուած է հաղար նեղէ։ Հանդիսաւոր օրն հասած է և ընդէ-դոն մէջ ամեն ինչ պատրաստուած, ալիւրին կշռոյն համեմատութեամբ կաղնիի կոճղեր ձգուած են թոնիրը, էրդն ինկնելու վրայ է, պէտք է որ կրակը դաբ չերթայ, մեծ իրանցում կայ, չորս ամսուան համար բաւելիք հաց պիտի եփուի մի անգամէն։ քիչ մը քիչ սրդհանում բան է։

Արարողութեան գիւղացին, հացեփողը, թոնրին գլուխը կեցած է արիւաբար, քիչ մ'անգին դրուած է խոշոր, երկար պախակ մը՝ որոյ շուրջն օխլաներն (6) ի ձեռին՝ չարուած են արդէն յատկապէս կանչուած 5—10 ազգականուհիք կամ մանաւանդ դրացուհիք։ Խոր-չողը չաղած է արդէն՝ պղնձեայ մեծ դաշոն մը մէջ՝ առաջին մժուին, յորմէ ետեւ, հանուն (7) կը կազմէ հայատախտակին մէկ եզը նստող մարդուկ մը։ Գործն սկսուած է, օխլաները թիւթիւնով մը կը չարժին, գունտխմորը կը տափկըցնեն, եփելիք հացին ձեւը կուտան ու կը յանձնեն եփողին, որ կը խէ, կ'եփէ խոռ-խոռ և դուրս կը հանէ բոլոր-հացը, ելոր-հացը, բարակ լուսնի պէս ճերմակ անուշ համով ու հոտով հացը։ Աստուած բերն-համ տայ, փորձն չայլոյ է։ խմորն հարամ չեղաւ, հացն յարգինք անցաւ (յարգիւնս ածել), հաց-թաղողներն այլ ևս սրտով հանդարտած՝ կը չարժին իրենց բաղուկներն ու բերանը։ Ի՞նչան խորունկ խորունկ կեղեցնեաս։

Իր դո՞ւր մերթ մերթ կը պօռայ կը կանչէ հացեփողն, իր դո՞ւր յորդորիչ ձայնով անոնց քաջալերը կը կարդայ հացատէրն։ Մէկին կեղեցնէն վերջը չ'դար։ միւսը կը յօրանջէ և մի ուրիշն ալ ֆրոյ մը (փչուր) կը թաթէ (8), ու այսպիսով չեն կրնար պատրաստած խմոր հացնել հաց-եփողին՝ որ արագարագ կը խէ ու կը տէ։ Երբ խմոր չաղողն կ'ազդարարէ թէ վերջին մժուին է չաղուածը, իրարանցումը աւելի մեծ կը լլնի, հացին գործը աւարտած պէտք է համարել, սակայն աւելի հաճոյական գործողութիւն մը կը մնայ դեռ, ոչնչ (9) նախէլը։ պղիկ եփելու խնդիրն։ Այդ պահուն բանւորներու թուոյն վրայ կ'աւելնան 7-10 տարեկան փոքրիկ ոչնչէներ, որք ամենայն եռանդեամբ՝ իրենց մանուերով կը նախէն ոչնչ-հացը, որմէ պիտի նուիրեն բարեկամաց ու գրացեաց։ Այս ալ կը վերջանայ, եւ ամբողջ օր մ., կամ գիշեր մը մինչեւ ցայ, այսպիսի աշխատութենէ յետոյ, սան տերոյ բերն համ (բերնի համ) կը մաղթեն ու կը դրուին բանւորներն իրենց հետ տանելով իւր հոթ (վարձք) կամ նուէր կարմրուկ երեսը հաւկթով օծուած և կա՛ մրան ընկոյզի ոչնչ (միջուկ) ցանուած պղիկ ու կսկուծ թաթ հացեր։

Առանին այսպիսի գործերու հոգացմանէն յետոյ կ'սկսին ոչոյնական հաւաքումներն գիւղային, կարգ ըստ կարգէ, քաղաքին գրեթէ ամէն թաղին, ամէն փողոցին մէջ։ Երեկոյեան ժամը մէկէն վերջ, ուր սովորաբար ընթերցը աւարտած կ'լլնի՝ քիչ չատ ունեւոր դրացին կը զրկէ իւր գաւակը և կամ՝ եթէ ունի՝ սպասաւորը, որ դրկնոցեան տունները կը շրջի, բարեւներ հաղորդելով «հրաշէտ մերը նոռնը» հրաւէրը կը կարդայ։ Մի քանի րոպէ վերջը, ահա տնեանցներէն մին լեցուած է արանց և մի ուրիշն կանանց բազմութեամբ։ Լակոնական ոճով, սովորական հարց ու փորձէն, քիչ մ'ալ օրուան անցից, առանին գործոց ու կենցաղի վերայ խօսակցելէն ու աւանդական խոհ-ուն խմելէն յետոյ՝ պէտք է որ մէկը խօսի և միւսները մտիկ ընեն։ Գիշ

ուշադրութեան, գծելով իմ խոնարհ դիտողութիւններս ու բացատրութիւններ ալ՝ որք կը խոստովանիմ թէ, յանպատրաստից և ափ յափոյ եղած են, երկար և լուրջ հետազօտութեան միջոցէն զուրկ գտնուելով՝ գէթ առայժմ։ Տեղական լեզուին իբր նմոյշ կը կցեմ նաև հէգեմոն մը, զոր ինձ աջակցելու ազնիւ դիտաւորութեամբ՝ քաղելով բերած է առ իս՝ բարեկամներէս և Սանասարեան վարժարանի անցեալ տարւոյ շրջանաւարտներէն Մարտիրոս էֆ. Տէրպէտէրեան։ Աւետրդ չէ ըսել թէ այր թէ կին, հիներն են որ կը գործածեն այդպիսի ձեւեր ու ոճեր։ Նոր երիտասարդութիւնը կը խօսի բաւական մաքուր հայերէն, հետեւելով ուրիշ գաւառաբարբառներու, մանաւանդ Կ. Պոլսոյ արդի հայերէնին։ Արաքելոցու գաւառաբարբառն կորուսած է իր հարազատութեան գրոշմն, խառնուած ունենալով յինքեան ոճերն ու բառեր այն երկիրներուն՝ յորս պանդխտութեամբ կ'երթեւեկեն տեղւոյս երիտասարդք։ Բ. լծորդութեան վերաբերող բայից հրամայականներն՝ տարէց մարդոյ բերին մէջ՝ դեռ կը պահեն իրենց հին ձեւն, զոր օրինակ, Խօսէ (խօսեայ), պոռէ, կայնէ եւն։ Ապառնիներու հետ փոխանակ պէտ գործածելու՝ ոէ կը ըստ ճաւեայն աւելի յաճախ գործածական է հոս։ տ'երթամ, տի գամ, տի խըմեմ եւն։ իսկ ներկայի ու անկատարի վերջը «ը. Ը»ն աւելորդ ձայնը կը լսուսի։ կ'երթամ՝Ը։ կ'երթայինը, և այլն։ Գործական հոլովներն միշտ կը հնչուին «օք» վերջաւորութեամբ, տեղօք, բարձօք, շաբթօք, մեղրօք, անուշօք և այլն։ Արտասանութեանց մէջ ալ այնքան ուղղութիւն չտեսնուիր։ հ տառը յաճախ «ֆ» կը հնչեն՝ մանաւանդ երբ անկէ վերջը գայ «ո» տառը և բառը լինի միավանկ ֆՈՂ (հող), ֆՈՏ (հոտ), ֆՐ (հոր) և այլն։ «Ո» տառը կը հնչուի հոս մերթ իբր Օ և մերթ շատ թանձր «ոյ»ի արտասանութեամբ։ Միւս լծորդ տառերն, առ հասարակ կը հնչուին այնքան յստակ որ սոցա բերնին մէջ՝ կարելի է դիւրաւ որոշել, էը ԷՆ ԷՆ, ԴՆ ԲԷՆ, Ը ԳԻՐԸ ՉԷՆ եւ այլն։

Սրաբիկիր Ե. Պ. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Մաբրիգիւղի ազգայիններէն Երեւում էֆ. Փափազեան Գասարքէօյի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն համար խաչելութեան պատկեր մը նկարել տուած է ճարտար արուեստագէտի մը։

Այդ արուեստագէտն է Սիմէոն էֆ. Եաղըճեան։

Մեր եկեղեցիներուն մէջ դուն ուրեք տեսնուած են պատկերներ ճշմարիտ արուեստով հանուած՝ որպիսի է Եաղըճեանինը։ Գիծերու նրբութիւն, դիրքերու բնականութիւն, զգայմանց արտայայտութիւն, ամբողջութեան մէջ իւրաքանչիւր մասին հարկաւոր ճշդութիւն, ի մի բան արուեստին կատարեալ զգացումն առաջին նայուածքի մը առջեւ ակներեւ ի յայտ կուգայ։

Փրկիչը դամուած է տանջանաց փայտին վրայ, բայց կախուած, և ցաւի այնպիսի գեղումներով և պրկումներով կախուած, որ մարդ զինքը փոխադրուած կը զգայ Գողգոթայի վրայ, ասկէ 2000 տարի առաջ, նսեմ երկնքի մը տակ, արդարի մը խաչին ոտքը, երբ բնութիւն և տարերք կարծես սուգով ու գողումով կը համակուին այդ խուժադուժ գործին առջեւ։

Սարսուռ կը զգայ մարդ ի տես այդ խաչեցեալին որ, բեւեռեալ անարդ մահու այդ մթին գործիքին վրայ, անմահութիւնն ունի ճակատին վրայ դրոշմուած և նայուածքին մէջ ամփոփած ունի անմահմանութեան բոլոր շողերն։ Բազուկներուն դնդերաց վրայ որ կը պրկին, անրակին վրայ որ գեղմամբ խորտակելու մօտ կ'երեւի, լանջքին վրայ որ մօտ է կարծես ցաւէն պայթելու, կը տեսնես մարդը որ կը տանջուի։ բայց այդ ամենուն ետին կը զգաս Աստուած մը որ կը ճառագայթէ։

Եւ վարը, խաչին ստորոտը, երեք կիներ կը տեսնես ծնրադիր, որոց մին նուաղած է և յորսայս պիտի կործանի, եթէ արտասուալից ընկերուհւոյ մը բազուկը չամրակնդէ զնա։ Այդ նուաղած կինը զոհին մայրն է, մահը հոգւոյն մէջ, սեւ գործիքին բոլոր լլկանքը երակներուն մէջ սուրալով, աւելի մեռած քան կենդանի։ կը դիտես և կուրծքդ կը հծծէ սարսռալով։ «Հէ՛ք Մարիամ»

Եւ միւս Մարիա՞մ, այն որուն նեբեց Յիսուս իւր պաշտելի քաղցրութեամբ։ Անոր արտասուքներն կարծես մեղրով են թաթաւուն։ կսկիծին մէջէն քաղցրութիւն մը կ'արտափայլի, չգիտես ինչ անկուելի անուշութիւն մը որ յուսահատներուն բաժինն է յաճախ և որ մահուան մէջ կը գտնէ ամեն ցաւերու սփոփանքն և մեծագոյն անդորրն։

Եւ այս մահաբոյր խմբակին վրայ համասփիւռ մեծ սուգի խունկը կը ըզգաս, սեւ շղարշի մը ետեւէն ընդնիմարուող ամպ մը որով քու աչերդ ալ կը պարուրին և արտասուելու հաճոյքը կը բղծաս վայելել։ Եւ արդարեւ ինչ

են յաճախ եկեղեցիներու մէջ հոսուած արտասուքներ։

Ճշմարիտ է որ տառապեալ հոգիներ կան որ, Աստուծոյ տունը երբ մտնեն, ամենուս հօր։ գոգը կը սիրեն հեղուլ ընդ երկար ամփոփուած արտասուրի կայլակներ։ բայց ո՞չ ապարէն չարչարեալ Քրիստոս մը, որ ոստոստալով կողկողագին Աստուածամայր մը, փուչէ պսակ մը, եղէգ մը կամ խարազաններու հարուածներ չատ անգամ կը մնրմնջեն մեր սիրտը սրբազան պատկերի մը մէջ։

Ահա այսպիսի է Եաղըճեանի նկարը։ պիտի յուզէ շատ սիրտեր և թունդ պիտի հանէ շատ զգայուն հոգիներ։ Բարեպաշտ հաւատացեալներու սերունդներ պիտի երթան այդ պատկերին առջեւ, պիտի աղօթեն, պիտի ծնրադրեն և պիտի լան։

Գասարգիւղ Ց. Ս.

ԶԻՒՆԻՆ ԱՏԵՆՆԵՐԸ

Երբ ձիւնն հատիկ հատիկ, պտտա-պտտա անջրպետին մէջ թռչտելով կուգար ծածկել մեր երկիրն ու մեր վրան գլուխն, երբ ակամայ աչքերնիս խաղտալով կիսափակ կը պահէինք, մասամբ փուքին ուժգնութենէն և մասամբ ալ ձիւնին ճերմակութենէն, երբ այդ ձիւնը օրերով իւր պպզուն ճերմակութիւնը յուչիկ յուչիկ ադտոտ, գանեցնող սեւութեան մը կը փոխէր, ակամայ սարսուռ մը կը պատէր զմեզ, թէպէտ ըլլանք տաք հագուած, տաք կերած և տաք խմած, և նոյն իսկ երբ վառարանին շուրջը մեզի տաքութեան մէջ ընդարմացած, անգիտակից դուրսն անցած դարձածին, դարձեալ և միշտ ադքատին վրայ կը մտածենք ակամայ, որ լաւ խըզուած տնակ մը չունի պատսպարուելու, որ կրակ չունի տաքնալու, որ քուրջերու մէջ կը սրսփայ, որ տաք կերակուր չունի ներսէն կրակ առնելու, որ երբեմն չոր հաց իսկ չունի ուտելու։ Եւ չատ անգամ այդ ադքատը մեզ նման ծնողքով, զաւակներով ալ չըշջապատուած չէ, խեղճ այրի մ'է, չատ անգամ, փոքրիկ, խեղճուկ թոռնիկով մը միանակ մնացած որ ինչ ընելը չ'գիտէ։ Եւ երբ ատոնց վրայ կը խորհիս, ահա դուռը կը զարնուի և երիտասարդներ՝ տարերքն արհամարհելով, այն ձիւնին ու փուքին կը ներկայանան ադքատաց համար տակ կը խնդրեն։ Անշուշտ բան մը կ'ուտաս և կը մեկնին։ գուն ալ գուռդ կը գոցես և դարձեալ վառարանիդ քով անուշ երազներու մէջ կ'ընկղմիս։

Իսկ ձի՞ւնը։։։ Ան կը շարունակէ տեղալ և ո՞վ կը մտածէ թէ այդ ձիւնն ալ իւր օգուտները կրնայ ունենալ։ Օգուտ ըսածս երկրագործական տեսակէտով չէ, այդ արդէն գիտենք, այլ գրական օգուտներ։

Մեր Կէտիկ-Բաչայի թաղը շատ հարուստներ ունի և ադքատներն ալ անոնց թուոյն կը հաւասարին, թերեւս կ'անցնին ալ։ Սակայն մեր Թաղական Խորհուրդներն այդ կէտն անենեւին անտես չեն առած, միշտ Ս. Մինդեան առթիւ ադքատներուն ուտեստ, ածուխ և մինչեւ իսկ բաւական գումար մը տակ կը բաշխէին։ անշուշտ չը մոռնալով նաեւ երկսեռ վարժարանին ձրի աշակերտաց հագուստ շինելը։ Մեր Թաղական Խորհրդոց այս գովելի ջանքը միշտ անմոռաց մնացած է մեր Թաղեցիներուն սրտին ու մտքին մէջ։

Այս տարի ալ ադքատներն, անշուշտ ամէն տարուընէ աւելի պէտք ունենալով նպաստի, աչքերնին չորս բացած՝ Ս. Մըննունդի շաբթուան կը սպասէին իրենց միակ մխիթարութեան արժանանալու համար։ Ի՞նչ պատրանք։ Փոխանակ ամէն տարուան վրայ մեծ ճիգով մը աւելի բան մը բաժնելու ադքատաց, գրեթէ հարիւրին տասը միայն բաշխուած է, գրեթէ 2 զրշ։ մէկուն, 40 փարայ միւսին և ուրիշ ոչինչ։ Ինչո՞ւ այս մեծ գեղջն ամէն տարուան վրայ։ Արդեօք այս տարի Թաղեցին մերժե՞ց իւր լումայն։ Ոմանք կ'ըսեն թէ դիզեալ պարտքեր վճարուած են։ Ասի լաւ բան մ'է բայց այս խստաշունչ եղանակիս ադքատաց վիճակը ամեն բանէ աւելի դարմանի կը կարօտի։ Նաեւ հետաքրքիր ենք իմանալու, ինչպէս նաև հասկնալու թէ ինչո՞ւ մեր եկեղեցւոյ զանգատեղին բաժին մը կախուած է։ արդեօք հինը հրաժարակա՞ն տուաւ։

Կէտիք-Բաչա ԿԱՂԻՈՊԷ

Ո՞ՒՐ Է ԱՐԹՈՆ

Արթոնի անձը կը շարունակէ առասպելական ըլլալ Լաւտարիա, և կ'ուզեն տեսնել զայն քիչ մը ամենուրեք։ Բանի մը օր առաջ կարծուեցաւ թէ երեւան հանուած է ի Կրաց, բայց ասիկա զուարճալի սխալ մըն էր ըսկ։ Կէս գիշերուան մօտ, տեսան որ Վիեննայի ճեպընթացէն «Արհիդուքս-ժան» օթէլն իջած էր իր տարփուհիին հետ՝ Լիլի-Միրս, և թէ ֆրանսայի ոստիկան մը կը հետեւէր անոր։ Խակապէս կեղծ Արթոնը Պ. տը Կ...ն էր, Վիեննայի Օրֆէօմ երգեցիկ սրճարանին բեմայարդարը, նոյն հաստատութեան մէկ երգչուհիին հետ, իսկ ուզեցուն ալ Վիեննացի գոհարավաճառ մը որ Պ. տը Կ...էն առնելիք ունէր։

Երգեցիկ սրճարանին այս վարիչը յիրաւի հասարակ մարդ մը չէր։ Ազնուական ընտանիքի մը պատկանելով՝ կ'երեւի թէ բաւական արկածալից կեանք մըն էր ունեցած։ Ամերիկայի մէջ գազան մարզող եղած էր։ Անցեալ ամառ, Բրազէրի թատրոնին կողմէ բեմայարդար կարգուեցաւ թատերական ու երաժշտական ցուցահանդէսին ատենը։ Հոն Պ. տը Կ...սիրահարեցաւ տեղւոյն մէկ երգչուհիին՝ օրիորդ Լանժըլի։ Անոր տուաւ իր անունն ու ձեռքն և ամեն տեղ ներկայացուց զայն իբր իր նշանածը։ Բայց ամուսնութիւնը տեղի պիտի ունենար երբ վերջ գտնէր Կրաձի մէջ տեսնուած դատ մը, որմէ մեծ հարստութիւն ձեռք պիտի ձգէր Պ. տը Կ...իր ազգականներէն միայն կողմէ։ Տասնեւհինգ օրի չափ առաջ Պ. տը Կ...ամեն տեղ հեռագիրներ ցուցուց իր դատին չհաց ըլլալը ծանուցանող։ Կը մնար իրեն Կրաց երթալ և փարան առնել։ Ինչ որ ըրաւ իր նշանածին հետ, բայց բաւական նիւթեր գնելով չատերէ որք հաշակաւոր ժառանգեան վրայ վստահ՝ ապառիկ տուին։ Ասոնցմէ մին, գոհարավաճառ Բրինձ, կասկածներ ունենցաւ յետոյ և որոշեց Կրաց երթալ։ Հոն, դժուարութիւն չքաշեց հաստատելու թէ ժառանգութեան պատմութիւնը յերիւրանք մըն էր խաբեբայութիւններ ընելու և մանաւանդ Օր. Լանժիլին առեւանգելու համար։ Գոհարավաճառը Պ. տը Կ...ի օձիքը չձգեց մինչեւ որ ետ չառաւ գոհարեղէնները, բացի ժամացոյցէ մը։ Պ. տը Կ...ազատելուն պէս այս հանգրութենէն, փութաց անյայտ ըլլալ, և ոստիկանութիւնը կը փնտռէ զայն, մինչ գոհարավաճառը Վիեննայի ճամբան կը բռնէր իր գոհարներովն և տաւենագեղեցիկ մանեակովն։ ալ, ինչպէս կ'ըսէ բանաստեղծը, այսինքն երգչուհիին հետ, որ կատարելապէս յուսախաբ եղած էր իր ազնուական նշանածի մասին։

Այս է Կրայի կեղծ Արթոնին պատմութիւնը։

ԹԷ ԻՆՉՈ՞Ւ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԳՈՒՄԱՐԵՑԱՒ

Թուականը լաւ մը չեմ յիշեր, կարծեմ անցեալ տարւոյ սեպտեմբերին էր, գիշեր մը երազս Պարոնեանին ուրուականը տեսայ։ ու արթնցայ որ վախէս քրտինք ծով եմ կտրեր։ Թէեւ բնաւորութեամբ երկչոտ չեմ, բայց մեռելի մը այցը բնաւ չի զըւարթացներ գիս վերջապէս։ Ի՞նչ պիտի ըսես, երազ է աս, շատ անգամ մարդս ամենաանմեղ երազէ մը իսկ կը վախնայ։ Իսկոյն երազահանը նայեցայ ուր գրուած էր։ «Պարոնեան տեսանել զուարճութիւն է», ու ալ խոտան ըլլալով թէ այն օրը շատ զըւարթ պիտի անցընեմ՝ կէս օրին Դալաթիա անցայ գործի մը համար, բայց որովհետեւ երկու երեք ժամ սպասել հարկ էր, և այն օրն ալ վարժապետական ժողով կար, փութացի հոն երթալ և ունկնդրել մեր պատուա՛ռն ուսուցչական մարմնոյն շահեկան բանակցութեանց։

Ինչպէս որ չէք կասկածիր, ես ալ մարդ եմ, փառասիրութիւն ունիմ, մեծ երեւնալ կուզէի, ուստի չորպահութիւն կեղծելու փորձ մը ընելով, Դալաթիոյ եկեղեցիէն ներս մտնելուս պէս պօռացի։

—Ծո՛ սէրսէմ հէրիֆնե՛ր, մարդ չկա՞ այստեղ որ։։։

—Կան էֆէնտիմ, վերն են, կանչեմ։

—։։։Որ հովանոցս առնե։

Եւ խոժոռ դէմքով մը՝ հովանոցս սարսափահար ժամկոչներուն յանձնելէ վերջ, քայլերս ուղեցի դէպի Դալաթիոյ Խորհրդարանը։

Ուրախնկոզ կոճկեցի, փէսս չակեցի, և դռնէն ներս մտայ որ, քառասունի մօտ անմահներ և այդ թուոյն կրկնապատիկն ալ մահկանացուներ խորհրդարանին աթոռներուն վրայ շարուած, ամենայն վստահութեամբ կ'ունկնդրէին ճառի մը, զոր կը կարդար բեմէն լրագրավաճառ մը, և որուն երկու խօսքին մէկ կ'աղաչէին որ «կարճ կապէր»։ լրագրավաճառը թէ կը շարունակէր իր ընթերցումը և թէ կը հասնէր պատասխանել զինքն ընդմիջողներուն։ «Հիմայ, հիմայ կը լրանայ», այս ընդմիջումներուն և շարունակութիւններուն վերջ տալու դիտմամբ։ ակնոցաւոր պարոն մը — որուն կ'երեւի թէ բազուկները աւելի լաւ կը տրամաբանէին քան թէ գրիչը — լրագրավաճառ բեմբասցին օձիքէն բռնելուն պէս վար իջեցուց բեմէն, և ինքը յաղթանդամ, առանց ուշադրութիւն իսկ դարձընելու խեղճ լրագրավաճառին «կը բողոքեմ, կը բող։։։ներուն», սկսաւ թղթատել տետրակ մը, որուն մէջ պէտք է վրձռուած ըլլար ըստ երեւոյթին հայ դպրոցներուն բազդը։ Եւ այս շահեկան ժողովին հանդէպ, որ գումարուած էր Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, չկրցի զսպել գիս կրկնելէ մասիկիս առածը։ կատուները դուրս ելան, մկները ճօրճօր կը խաղան։

* * *

Ալ այնուհետեւ իրարու յաջորդեցին ճառեր, բանաձեւեր, ուղերձներ, յիշատակագիրներ, ծրագիրներ, փորձառութիւններ, և այն ամէն «ներ»ը, որոնք մարդս իսկ չէին անցներ թէ պիտի խօսուէին վարժապետական ժողովոյ մէջ։ Այն միակ խնդիրը, որու մասին մանաւոր ուշադրութիւն ի գործ կը դնէին պատուարժան ատենաբանները բնաւ բերան չառնելու, սա հարցն էր թէ «ինչպէ՞ս դասախարակելու տղաքները, որ բարձիթ կրթութիւն մը ստանան», ու դպրոցն ելնէէ անմիջապէս վերջ քիչ շատ սակ շահելու պատրաստուած ըլլան»։ Այո՛, այնչափ ծրագիրներուն մէջ՝ որոնցմէ ոմանք տղուն հոգին ազնուացնելու, ոմանք գեղարուեստական ճաշակը զարգացնելու, ոմանք բանաստեղծական երեւակայութիւնը սրելու։ են են այսպիսի կենսական խնդրոյ նուիրուած էին, բնաւ չը կար ծրագիր մը որ պարզէր թէ տղայքները ի՞նչպէս պատարաստելու է սակ շահելու» և մեթէ անիրա՞ւ էին մեր Պատ։ ուսուցիչները երբ կ'զգուշանային սակ շահելու խնդիրը բերան առնելէ։ մեր ազգին մէջ ո՞ր հայրն է որ տղան դպրոց ղրկած ըլլայ, յուսալով որ ուսումը աւարտելէ վերջ գաւակը սակ պիտի շահի ու պիտի օգնէ իրեն ընտանեկան հոգերը թեթեւցնելու։ բնա՞ւ։։։ մեր մէջ այսպիսի տխմար հայրեր չը կան, այլ ամենուն ալ հաւատքը այն է որ տղան դպրոցէն ելնելէ վերջ զարգացած միտք, վառ երեւակայութիւն, սուր գրիչ, գեղեցկի ճաշակ, բանաստեղծի տաղանդ պիտի ունենայ ու առատաւոր մինչեւ իրենկուն փողոցները չափէ, նիւթերը իրենց տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու, եւ ամբողջ գրականութիւններուն բնական յատկութիւն տալու։ Ամօթ չէ հա՛, ամէն ոք իրեն մասնաւոր պահանջն ունի։ մեր պահանջն ալ, գրականութիւնը, բանաստեղծութիւնը յանգելու ճոխութիւնն, ու երեւակայութիւնն է։ սակայն պահանջ չ'ունինք։ թող ուրիշներ խորհին ատոր վրայ։ մենք մեր գրականութիւնը պիտի զարգացնենք, հոգիները վեմացնենք, ճաշակներն աղնուացնենք։ ուրիշներո՞ւն ինչ։ Եւ Պատ։ ուսուցիչները մերին յատկանիշն ու պահանջները լաւ ուսումնասիրած ըլլալնուն համար էր որ, բոլորովին լռութեամբ անցան աչակերտաց ազգային գրամ չահելու խնդրոյն վրայէն ու չը զայրացուցին ծնողքները։

Երազս կամաց կամաց կ'ելլար և ես մը տադրած էի արդէն այսուհետեւ ամբոխ վարիլ երազահանիս և ահա բեմ կ'ելլայ գիլուկ վարժապետ մը, ու կ'առաջարկէ որ վարժարաններուն մէջ աւանդուին հայ։ տաճկ։ և գաղ։ լեզուները, պատմ։ աշխարհ։ երաժշտութիւն, մարմնամարզ, կրօն։, գեղագրութիւն, գծագրութիւն։ Ու ալ խընդուքս չը կրնալով բռնել, քովս կեցողներէ մէկուն հարցուցի թէ—ասկից առաջ ի՞նչ կ'աւանդուէին վարժարանաց մէջ։—իրաւ է որ էֆէնտիին առաջարկածները կ'աւանդուէին։ բայց որովհետեւ ուսուցիչ է, իր գիրքը պահելու համար պէտք էր որ քանի մը խօսք արտասանէր ժողովին մէջ, և ասկից անվնաս բան մը չէր կրնար խօսիլ, պատասխանեց։

Ասոր յաջորդեց ուրիշ ծրագիր մը, զոր կը բերէր մանկավարժի տիտղոս կրող ուսուցիչ մը, երեւակայեցէք տեսամ ի՞նչ—մեր նախակրթարանց մէջ քաղաքային օրէնք դասախօսել։ ինչո՞ւ չը գիտնար տղան երկրին մէջ տիրող օրէնքը։ Եթէ յիշողութիւնս չը խաբեր գիս, կարծեմ այս ծրագրին հետ կցուած էր ուրիշ չահեկան ծրագիր մը ևս—արհեստով պարապեցնել տղայքը դասարանին մէջ։ և այս առաջարկութիւններուն ամենքն ալ պիտի գործադրուէին, ա՞յո—միայն մեր Նախակրթարաններուն մէջ։ Եւ եթէ այս երկու առաջարկներուն պատշաճ պատասխանը տրուած չըլլար, իրաւ է որ զուարթութիւնս քիչ մը դառնութեան պիտի փոխուէր։ ա՜յսչափ անտեղակ գտնուիլ դպրոցներու վիճակին, և դեռ յանդգնիլ վճիռ արձակելու դպրոցական խնդրոց վրայ։

Ամենամեծ անտկնկալներն ընդհանրապէս ամենէն վերջին կը պատրաստուին։ ժողովականներուն մէջէն ո՞ւր է ո՞ւր չէ բեմ կ'ելլայ նիհար, շորուկ երիտասարդ մը, որ գաւառական ուսուցիչ մ'է եղեր—ըստ պաշտօնական բացատրութեան—ու կ'երեւի թէ գաւառներուն մէջ խէրիկն անիծուած է շորպահներուն ծառայելով։ դիմացնին պար բռնած կենալով, ամէն ըսածնուն «այո» ըսելով, ու հիմայ որ մայրաքաղաքս եկած է, ու ալ վախ չունի շարպահներէն, չը լուծէ՞ իր վրէժն այդ ոգէտ մարդիկներէն, ուստի երկա՞ր ճառով մը կը պարզէ իր բարեբաղդութիւնն այսպիսի ժողովոյ մը անդամակցելուն առթիւ, և թէ ինքը համոփ է որում տրուած որոշումներուն—ո՞ր որոշումներուն, որոշում տրուած չէր արդէն—կը կրկնէ ու կը կրկնէ թէ ինքը պատրաստ է իր քուէն տալ—որպէս թէ իր քուէովը Պ. տը Լէսէքը պիտի փրկէ—սակայն պայմանաւ որ պատկառելի ժողովն ալ իր առաջարկն ընդունի, առաջարկ մը որ միակ ելքն է եղեր դպրոցական խնդրոց լուծման։

«Արեւելք»ի ընթերցողներէն ով որ կը ընայ գուշակել գաւառական ուսուցիչին առաջարկը, եռամսեայ «Թիւթ բիւթս» պիտի զրկուի իրեն, հոգ չէ եթէ ստացողը հանելուկի լուծմամբ զբաղեալ՝ փոխանակ կարդալու անկիւնի նպարավաճառին նուիրէ զայնս, բայց որովհետեւ վստահ ենք թէ ոչ ոք պիտի կրնայ գուշակել Պատ։ ուսուցչին առաջարկը, ի դիւրութիւն ընթերցողաց կը վերցնենք յայտնել որ գաւառական ուսուցիչը կ'առաջարկէր «հոգաբարձական ընդունելութիւնը ջնջել վարժարաններէն, և ընդարձակներու դէկն ու վարչութիւնը ամբողջովին յանձնել վարժապետներուն։ Այս առաջարկին վրայ կարծեմ Պ. ժողովականներն ալ ամչցան ու վար հրաւիրեցին ուսուցիչը, աւելցնելով միանգամայն թէ գաւառական ուսուցիչ մը տարբեր բացատրութիւններ կ'ըսպասէր ժողովը և ոչ թէ այսպիսի ծանրելի առաջարկ մը։ Ու ալ ժողովը ցրուելու վրայ էր, երբ տեսայ խեղճուկ վարժապետ մը որ ձեռքը թուղթի կտոր մը բռնած կը դողդողար դրան առջեւ։

—Ատ ի՞նչ է, հայրիկ, քի բարի ծերունւոյն։

—Ադիրագիր է, էֆէնտի, պատասխանեց, ո՞րու տալու եմ։

—Ալ ժողովը ցրուեցաւ, յաջորդ նիստին։

—Ցաջորդ նիստը ե՞րբ պիտի գումարուի։

—Հաւանականաբար գալ տարի այս օրերս ու ձեռքս առնելով կարդացի ադրեսագիրը, որուն մէջ թշուառ ուսուցիչը թուելով իր մատուցած ծառայութիւնները եւ հիմակուան քաշած տառապանքները, ամսական 400 զրշի հանգստեան թոշակ մը կը խնդրէր պատկառելի ժողովէն։

—Գալ տարի, պատուելի, գալ տարի, ըսի։

—Գալ տարի՞, բայց ի՞նչ պիտի ըլլամ ես մինչեւ գալ տարի։

Մրմնաց ծերուկը ու գաւազանին կրնթնած անցաւ նրբանցքէն։

* * *

Հաշիւի աղէկ չը հաներ խելքս, բայց սեպտեմբերէն ասդին 6 ամիս չը կայ, ո՞ւր են, ինչ արդիւնք ունեցան վարժապետական ժողովները։ դարձեա՞լ խօսք։ միթէ ճառ խօսելո՞ւ համար գումարուեցան այն ժողովներն, ու իրարու հաա՞գ տեսնալու համար ժողվեցան վարժապետները։ Ո՛չ։ կ'ուզենք, վարժապետական ժողովին արդիւնքը կ'ուզենք, եթէ ոչ ինչո՞ւ համար մեզի այնչափ ճառեր մտկէ ընել, տուին թէ՝ մամուլի միջոցաւ եւ թէ բերանացի։ ես եթէ վարժապետ ըլլամ, հաւատացէք որ անգամ մ'ալ Ուսուցչական ժողովոյ անունը բերանս չեմ առներ։ մարդս կամ գործի մը ձեռնարկելու չէ և կամ ձեռնարկելէ վերջ արդիւնք ցուցնելու է։ Անփորձ անձինք չէին վարժապետական ժողովոյ գաղափարը յղացողները, եւ մեզմէ սովորելու պէտք չունէին թէ մեր մէջ ի՞նչպիսի որոշում կրնայ գործադրուիլ և ի՞նչպիսին ապարդիւն մնալ։ արդ եթէ վարժապետական ժողովոյ որոշումները գործադրելի էին, ինչո՞ւ չգործադրուեցան և եթէ գործադրելի չէին ինչո՞ւ պարապ խօսքերու համար ժողովք գումարեցաւ։ մեղք, հարիւր անգամ մեղք, եթէ ոչ վատնուած ժամանակներուն, գէթ երեւակութեան ծախքերուն, որ իր յարակցներով տասը ոսկիի գումարի մը կը յանգի։

Գոնէ խորհելու էին պատուարժան ուսուցիչները որ ադկէ որոշում, լաւ որոշում, բայց ի՞նչպէս պէտք էր գործադրել։

Այն օրէն ի վեր ամէն օր կ'ըսեմ որ երանի թէ երազ եղած ըլլար ուսուցչական ժողովը։ գէթ արդիւնք մը կ'ունենար, ինչպէս որ Պարոնեանի վրայ տեսած երազս էլաւ, ու այն օրը առտուանց մինչեւ իրիկուն այնչափ զուարճացայ վարժապետական ժողովին տարօրինակ առաջարկութիւններովն ու բեմբասցութիւններովը։ բայց չեմ յուսար որ ունկնդիրները անակնկալներու շարքով մը զուարճացնելու համար գումարուած ըլլար այդ ժողովը և ամէն անգամ որ յիշեմ՝ չեմ դադրիր կրկնելէ թէ ի՞նչու գումարեցաւ վարժապետական ժողովը։

* * *

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Դիոգինէսի կը հարցընէին թէ ժամը ժամը քանիի՞ն պէտք է ճաշել։

—Եթէ հարուստ ես, պատասխանեց փիլիսոփան, երբոր որ ուզես՝ այն ատեն։ իսկ եթէ աղքատ ես, երբ որ կրնաս այն ատեն։

* * *

Գալլինօ ակնաբոյժի մը քով մտաւ իբր ծառայ։

—Պարոն, ըսաւ օր մը բժիշկին, վարը կոյր մարդ մ'է եկեր, ձեզ տեսնել կուզէ։

* * *

Շիք եւ դարավերջիկ երիտասարդ մը ընկերութեան մը մէջ վայելչապէս հագուած գեղեցիկ կնոջ մը տարին վրայ կը կոխէ։

—Ինդրեմ, պարոն, քիչ մը ուշադրութեամբ քալէք, որ այսպէս ամենուն տարին վրայ չը կոխէք։

—Օ՜հ, ներեցէք տիկին, բայց ձեր տարին տեսնելու համար մարդ խոշորացոյց գործածելու է։

* * *

Պ. Գ։։։ իւր ծառային կը պատուիրէ։

—Անթուա՛ն, ճամբորդութիւն մը պիտի ընեմ, և մինչեւ երեքշաբթի չեմ գար։ եթէ մինչեւ այն օրը իմ բարեկամս Թ։։։ գայ զիս հարցնէ, կ'ըսես իրեն թէ երեքշաբթի օրը կուգամ։

—Իսկ եթէ չը գայ, ի՞նչ պէտք է ըսել իրեն։

ՅՈՒՆԻՍ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Միայն անկեղծութեան արժանիքը չը բաւեր, եթէ մարդ անոր հրապոյրը չունենայ։

—Բանաստեղծներն ու դիւցազուները միևնոյն ցեղէն են։ իրենց մէջ միայն իրողութեան և զաղափարի տարբերութիւնը կայ։

—Երկու բաներ դիւրաւ կը յաղթեն մեր յոռետեսութեան, գարնանային երկընքի մը ժպիտը և սիրոյ ճառագայթ մը մեր սրտին մէջ։

—Այս էլեքտրական յառաջադիմութեան դարուն չարեաց մէկն ալ սպասել չը գիտնան է։

—Սէրը լաւ ճանչնալու համար, պէտք է անգամ մը խաբուիլէն վերջ՝ իւր սխալմունքը ուղղել կարենալ։ Տ. Զ.

Կը յիշեցուցնենք մեր ընթերցողներուն թէ Բանամայի 1889 ին 250,000 Ֆրանքի մեծ բաժինով վճարեալ պարգեւաւոր պարտատոմսերուն վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ փետր. 15ին (Ն. Տ.), և Պարլեթթա քաղաքին 100,000 Ֆր. մեծ բաժինով պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ փետր. 20ին։

Մինչեւ փետր. 14ը, ժէֆ աը Քասթրօ և ընկ. Տունը, Մերթենպանի փողոց, թիւ 17, առժամեայ արժէթուղթեր կը յանձնէ։ 10 Ֆրանք վճարելով կարելի է մասնակցիլ յիշեալ վիճակահանութիւններուն։ 441 1—3

ԲԱԶԵՆՕՎԻ ձեռնածուական ներկայացումները կը տրուին ամեն գիշեր ի Բերա, Սբօնէրի վերնատան սրահին մէջ, ժամ 9ին (Ն. Տ.)։ Տոմսակաց գներն են՝ 20—10—5 ղրուշ, ըստ կարգին։ Ի՛արժէ երթալ եւ տեսնել այդ շահեկան փորձերը։

Լ. ԱՆՕԼԻՆ

ԲՐԻՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

Լ. ԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՒՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեզեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մարթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՒՆ դարման ընդդէմ մարթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնարթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարանները եւ դեղօրեից ու անուշահոտութեանց վաճառանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՅՐԼՕՅԼԻԱՆ

Կալաթա, Մերթենպանի փողոց, Դրնաձեան-խան։ 398

ԺԷՖ. ՏԸ ՖԱՍԹՐՕ ԵՒ ԸՆԿ. Տունը որ հաստատուեցաւ մեր հրապարակին վրայ, մասնաւորապէս պիտի զբաղի վիճակահանութեան գլխաւոր պարտատոմսերու վաճառումով, որոց վճարումը պիտի կատարուի ամսէ ամիս փոքր զուարճանքով, այն պայմաններուն համեմատ որք ի մտա պիտի երեւան յայտարարութեան մը մէջ։

Հրապարակ պիտի հանէ առժամեայ արժեթղթեր որք պիտի պարունակեն, օրինակի համար.

1 Օմ. պարտատոմսագիր

1 Բանամայի պարգեւաւոր փոխառութեան պարտատոմսագիր։ 1889։

1 Բէլգիի Ֆոնսիէի պարգեւաւոր փոխառութեան պարտատոմսագիր ամսական 10, 15, 20 եւ 25 ֆրանքի վճարումներով։

Վերջին վճարումին առժամեայ պարտատոմսագին ունեցողը անմիջապէս պիտի ընդունի բուն պարտատոմսագիրը որք կը կրեն առժամեայ պարտատոմսագին համապատասխան թիւերը։

Առաջին վճարումէն սկսեալ մինչեւ վերջինը, արժէքները պիտի մասնակցի պարտատոմսագիրներուն վրայ տեղի ունենալիք վիճակահանութեանց բոլոր հաւանականութիւններուն։

Հետեւապէս ԺԷՖ. ՏԸ ՖԱՍԹՐՕ ԵՒ ԸՆԿ։ Տան բոլոր հանումները կրկին նպատակ ունին։ խնայողը զատակարգելուն գիւրին ընծայել պարտատոմսագիրներու գնումը եւ խնայողութիւնը յատկացնել կարեւոր պարտատ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695 969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀՐԷՆ ԷՇԽԱՐՔ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 056 900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն զարգի վստահելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեացակամութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրենց ապացոյց իրենց հաստատութեան, մինչև հրդեհի ճարտարի համար մինչև տուած գումարն 20 000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻՈ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրասայծրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրամայեն դիմել Գալաթիոյ Մէհմէտ Աղի փաշա խանի գ. տնայարկ թիւ 22 և 22 Կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ, Գործակալ Ի. Պոլսոյ վերոյիշեալ երկաք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՅԷԼԻՐ

Եէրլի խմալը սիեահ եաղը քէօսէլէ գէնէի ճէտիտա 4000, իւա 5000, պէհէր գրեէի ճէտիտի 10 ղրուշ 30 փարա· պը-չաք ատէտ 250, Թապաք ատէտ 198, պէհէր ատէտի 2 ղրուշ 20 փարա· Թուղլուգ ատէտ 100, պէհէրլի 1 ղրուշ 20 փարա· Ֆինճան ատէտ 250 պէհէրլի 1 ղրուշ· մէլիլքք թիւուր գանթարը ճէտիտա 20, մէլիլքք թիմուր 15, տիկէր նէվ 5, թէլ չուպուգ պէհէր գանթարը ճէտիտի 123 ղրուշ· նիւհաս գահվէ կիւյիւմիւ ատէտ 25, պէհէր աթիգ գրեէսի 24 ղրուշ· գաբան ինկիլիզ քէթէն պէգի արշընը ճէտիտա 3000, պէհէր արշընը ճէտիտի 4 ղրուշ 30 բարա· պիր սէնէտէ լիւզումը մզգտար տլընանագ եավէրանա մախսուսսարը սիմմ քեազիպ գօրտսն պէհէր ատէտի 43 ղրուշ· պիր սէնէտէ լիւզումը մզգտար ալընանագ խատէմէվ վէ մաւելիպայի Հիմայունա մախսուս սարը սիմմ քեազիպ գօրտսն պէհէր ատէտի 19 ղրուշ 20 փարա։

Նիզամիյէ էլվիսէ վէ սարամխանէ անպարարը իչիւն միւպայա օր նամագ իւզրէ մէգզարի մինանգասաեա գօնուլան պաւլատէ մ ուրագամ էլ մզգտար 10 գաւլէմ էշեա ֆիյաթը մէգզուէէրի իւլէ թաիպլէրի էօհէսէսինէ օյուպ, չուպաթը Ռումինին կ'ինճի կիւնինէ գատար պէհէր մէգզիւր կիւնէտ գարարը գաթիլէրի վիրիլէէկկինտէն իթարանա պէ 6 ընճը կիւնիւ 100 ատ 5 թէնկիլէ թաիպ օյանարը մ. գամը Սէրաքէրի լէվազիմաթը ումուրիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նո. 16 — 2—3

COMP' RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երեքեւեկուքինք

Բշ. 1 13 Օտեսայի ուղղորդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 2 14 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի ուղղորդակ-ժամ 3ին յետ միջօրէի. Պիրէաեի ճամբով,

Վշ. 3 15 Սեվաստոպոլի ուղղորդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 3/15 Ուղղորդակ գեղի Փորը Աղիոյ նաւահանգիստները մինչև պաթում։ առաւօտեան ժամ 11ին։

Ուշ. 4/16 Օտեսայի ուղղորդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ադ. —փետր. 2/14. երեքշաբթի օրը կ պուլէն գեպի Ուսրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ս., պեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգիստն Թրէբոլի Պէյրութ, Լաֆա, և Բաբ-Պոլիս գացող շոգենաւին։ 12

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէն և Պորտսայիտ դէպի կանոնաւորաբար

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ապրանքներ

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՈՒԻ,
Մոմհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

5 — 292 — 31 Մէյմ. Ադրիդ Լիվորու

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՇ

Սմիրնէ-Կ. Ալէքսիա, Կ. Պոլսոյ և Օրթէայի դէպի

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՖԼԸՆԹ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալերմոն	3200
Ամենէրս	3000	Կալիլէօ	5500	Բանքեր	1700
Ազօլլո	5500	Կիդանս	2200	Բլանիս	1500
Արկս	2300	Կոզս	1800	Բոլս	1000
Աֆրիգա	5000	Կրօնոս	2200	Գոնիդս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Իթալիա	4400
Պորտոնոս	2200	Հիասլկս	3500	Իմպերատոր	3200
Պրասս	2000	Հինտուս	7000	Ոլլս	3000
Պրինսպս	8800	Հուսարս	1200	Ոսմանիա	3500
Գէլրոս	2600	Մայսա	5000	Օրզարիս	3500
Գալիոս	2500	Մինոս	2300	Պալերմոս	4000
Գասէս	2100	Գէլոս	2000	Ռանդիանա	5200
Գաբա	2000	Գոլբոս	4200	Սարգոս	2000
Գոմ	2700	Գոմրոս	2200	Սիլիս	2000
Զիբակս	5000	Լէս	2000	Տարնոս	4300
Գիրս	2500	Լեռանիս	4500	Թ. Ամերիկ	3000
Գոլրոս	3400	Լիվրոս	3000	Թուրոս	1200
Տիգս	2500	Լայոն	1500	Թրիոս	2800
Տօմինս	2500	Մալ Ֆէս	4300	Փորքիոս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլս	6500	Ուրպինս	5000
Տրաբս	2100	Մէյս	2000	Վալերիանս	5000
Էսայեան	2600	Մուրինս	3100	Սեամս	3600
Էլեոգրաս	3000	Նէրս	2000	Ֆէգրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիֆանիս	200
Էրաթս	2600	Օմէլլս	5000	Ջրմոս	200
Ֆալբան	800	Գգրանս	4500	Ջէրս	140
Ֆիրս	700	Գէրս	2000	Մոսքիթս	120
Էմիրլլն Մանարք					8000
Գիրտրլն Գանարք					8000
Լէգիրլն Գանարք					8100

Ուղեւորներու համար ամէն տիպարանիներն կ'ընծայուն

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏ
Գրագրատոր
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէք
Խան, Գալաթիա

293

ՔԱՌԱՔՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՈ ՄՈՒՇԱՄՊԱ
ՀԱՆՐԱԾԱՆՕՐ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ԲԻՊԼԻ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքին մէջ երկար տարիներ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաջալուէ մուճակները կը գերազանցեն հրալոյսի վրայ գտնուածները թէ՝ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կուսաթելերէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանց հաճմատ ընտիր բրդենեն կերպասէ եւ զուտ կուսաբերքէ շինուած խիտ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօներ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կ հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը եւ գօտիի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաջալուէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գրուին առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արասա ղուկան, Հանրմպատ Ռիֆաթ էֆֆի քով և ի Սկիւտարի պէզէստէն Շուկան գաֆֆի Ա.Հմետ Մեմիշ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ.պոլիս, պաշէ Դարբ Գօժամանի օղլու խան դրան կից թիւ 1 մթեանոցը։ 226

ԳԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՕ արագապէս կը բուժէ Երիկամանց, Միզանցուցի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, Անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն։ Կ'երիդասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ։ Իս կապէս վերանորոգիչ տարբ մըն է։ արտաքարգ գործութեամբ և անենան առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ։ Ցաւապակար հիւթ մը չպարունակելով, ամէն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւէ վտանգի։

Շիշը 20 Ֆրանք։ Ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց, թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տ.թթ։ Ժիւլ Լաֆաժի տեսարանը, պսակաւոր Փարիզի բժշկական Համալսարանէն։ այդ տեսարանը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ճամբու ծախքի։

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի Քանդիլաքի ֆրիթանական դեղատունը։

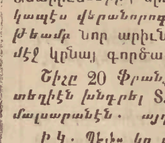

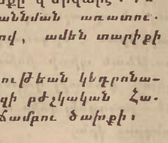

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէն և Պորտսայիտ դէպի կանոնաւորաբար

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ապրանքներ

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՈՒԻ,
Մոմհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

5 — 292 — 31 Մէյմ. Ադրիդ Լիվորու

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչիսթրիանի դէպ. բանով ղրկելու

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գանոքուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիա	3000
Մէսսագէրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօգիս	800
Մակասլա	3250	Ալինա	800
Մարիթիս	3250	Ոնսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՎ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՀԷՅՍԻՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 — 31

ՔԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ոչ ոքիչ երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Աբե-Եւէյ դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոս
Ամերիկա	7718	Գանատա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոմբեյ	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարսէյ	2408
Բաղանիա	5587	Գալլոս	2398
Սկիթիա	5517	Սարգասա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ավէրբ	3248	Թրինիտատ	899
Գէնա	1876	Մորոգոս	1855
Շերոսբուկ	1614		

«Մորոքքոս» չոգենաւը, նաւապետ Ճոն Բիկ, Լիվերբուլ պիտի երթայ այս շաբաթ, Իզմիտի ճամբով։

«Թրինիտատ» չոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվերբուլէն պիտի հասնի դէպ ի ամսոյս 23ին։

Դիմել ոչ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ էսքնիկատ
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիս խան, թիւ 401
17 — Գալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՑՆ

ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մոլորոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և Խուրձի տղոց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, թիւ 20, մեծ վաճառական Պորսահ և Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 8, թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՑՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ ընտրութեամբ որ սքանչացում պիտի առթէ օրէստ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնպէս ալ հանդերձներ և գնոց գերազոյն ժամանութեանն կոչուն։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՆԿԱՒՈՐ ՃԻԿԼԵՐ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանթօներ, բաճկոններ, բերլոքներ (ժաքոնէզ) տեսաքսնոյ ատառով և առանց ատառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթոներ, անդրանցիներ, երկար և կարճ վիրիթներ, թաշչպատ և մուշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռոթոնտներ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենաշնորհ ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիներնը ղարմանալի կերպով համեստ են 354

ՃՇՄԱՐԻՏ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԱՍԱՆՔՆԵՐ, ՊՈՏՊԱՍՈՏԱԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂԱՊԵՏԻՆ D. GUILLIÉ
Ի ՏԵՂԻՆ ՏՈՒԲԵՐՈՒ PAUL GAGE FILS, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱՊՈՐԻՍ

Միակ տեղն այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St-Germain, à Paris

Ամենարդիւնաւոր եղիրներու յատուկ կը բերի իրենց յատուկ հիւանդութիւններուն դեմ ուրախութեամբ, ամենի ասպնջականութեան ասկարութեանց, այլ եղիկի, կիսամեռի եւ բարեխառնութեանց։

Ի Թուրքիա, ամենայն դիւրութիւնով կն գլխաւորապէս գիտցուն, լեարդի եւ ստամոքսի բարդութիւնի։ Բարձրակամ ստրատ ուրդան եւ ժամանակի, ախոռամեստիրեն, լաս չէ, եւ հեռախաչին համանարակի, կրնի եւ իճեքուէնցնա։

Այս ծամ [illegible] ամենայն դիւրութիւնի, ուրգամ մանուկ, ստեկ եւ բուսաստիներ կը վարակին՝ մինչեւ օրդնց [illegible] օրգանը, յանախ ցանի սեղ լեռ դրանիր եւ այս ոգրպի անգարծորեան գրեր։ [illegible] կ'ենթարկէ նիւանցիչ կեանքը։

Հիւանդներ։ [illegible] ոչ ասկարեւ ոչ եւ ոչ ամոր ստամոքն ստամոքի կրնանամ մեղմ եւ միշտ [illegible] զօրացուցիչ լուծողականներով, քարախալից կոկորդներուն դարտ կ'ենթեն եւ լեռ գրեար վերամաս [illegible] ունեն։ մարտպանան ուրիներ կը զօրանան, սնանան իր [illegible] բուսնաստիչ ազդեցիչներ կը բարձրանան։ [illegible] կանանց, ոչ ոչ ինչի ամարտ [illegible], ոչ ոչ [illegible] եռ եւ սպիտակ վանգաստ։

Այսքան պատճառներ ունիմ ձեզի բերելու համար մեկ դարձան մը կայ որ հոգատանուն եւ ինձ ստրիկեն։ ի կիր կուանուն [illegible] ամենարդիկ եղիրաց մեջ, որոնցմէ եռ՝ [illegible] Ամերիկիս, Հնդկաստան եւ Ամերիկ, եւ արտասանան բարձրանիներ յատուկ կը բերէ, ոչ թէ ամենեն յատուկ պատրաստութիւնով մեջ։

Այս թանկագին դարմանի՝ անունը ՇԱՐԼԻԷ ի ՀԱՄԱՌՈՏԱՑԱՆՆ ՀՈՐԻՍՈՆԻ ՀԱՄԱՐ ԷԼԻՔՍԻՐՆԵ

Այս ԷԼԻՔՍԻՐ բարեբաստ ազդեցութիւն ունի միասն Իր լուծողական, չի պատրաստուելէ զան, որպէս կ'ընեն այս կարգի ուրիշ դեղեր, թէ զօրացուցիչ եւ թէ զանգուցիչ է. կ'օգնի եւ կ'ուղղի բոլոր անելիքը. ուր կուսայ զանազան գործարանաց. խիստ ծանանալիւ է ի պատանեցեր, ընդհանրապէս, կուզէ որ լաւ լիներնալ ուսան իրենց ենթեր այն օրանան յուսալ կը գործածուի այդ դեղը. մասնաւոր ազատաց եւ զանազան ծերերուն. իսկ կրնայ ոչ ոչ ոչ